Yarım Ay
SAYI 88
İlkteşrin 1938
15 Kr.

YATILI — GÜNDÜZLÜ

KIZ — ERKEK

ŞİŞLİ

Terakki Lisesi

YUVA — İLK

ORTA — LİSE

İstanbul: Nişantaşı Rumeli caddesinde eski Başmabeyincilik konağı ile Şekayık caddesinde Halil Rifat paşa konaklarında

Telefon: 42517

(Şişli Terakki Lisesi) nin Kültür Bakanlığınca muadeleti tasdik edilmiş olduğundan, şehadetname ve tasdiknameleri, resm... ların haiz oldukları bütün hukuk ve imtiyazları bahşeder.

Okul binaları İstanbulun en havadar, en mümtaz bir mıntakası olan Nişantaşı muhitindedir. Biri kız, diğeri erkek yatılı... ciye tahsis edilmiş olan binaların, her ikisi de ayrı bahçeler, mebzul ağaçlar arasında Boğaziçi ve Marmaraya nazır yü... mevkidedir.

Lise, gerek gündüzlü ve gerek yatılı tesisatında en asrî ve mütekâmil vasıtalardan istifade etmektedir. Tabiî ve Fiziki... tedrisi için, okulun mükemmel ve noksansız lâboratuvarları, eşya ve levha kolleksiyonları vardır.

Şişli Terakki Lisesinin başlıca hususiyeti: «Fransız, Alman ve İngiliz» dilleriyle; Riyazî Bilgilere fazla ehemmiyet verme...

«Yatılı Talebe» ana baba ocağından ayrı düştüklerini hissetmiyecek kadar, büyük bir nüvaziş ve şefkatle bakılırlar. E... «Yatılı» bir okula verecek olan ailelere [Şişli Terakki Lisesini] tavsiye ederiz.

Şifahen izahat almak arzu edenler hergün saat 10 - 14 e kadar Lise direktörlüğüne müracaat edebilirle... raya: Okulun talimatnâme ve prospektüsleri meccanen gönderilir.

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmuâ neşreden:

Dahilîye Mutehassısı *Dr. Hafız Cemal* LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda 104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder.
Salı, cumartesi günleri sabah saat (9 ½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar.
Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.
Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

Bayan Cahid Uçuk tarafından yazılan ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından bastırılıp satılmakta bulunan:

Türk İkizleri

kitabını yavrum, bugüne kadar okumamışsan, mutlaka bir tane alınız. Sana tatil günlerinde eğlenceli, faydalı saatlar geçirtecektir.

Cildsizi 60, cildlisi75 kuruştur.

Kolaylık-Şıklık

Her şeyden evvel kolaylığı arayan spor meraklısı Bayanlar, onlar için yapılmış olan bu sentür-külotları giyerek şıklığı da temin etmiş olurlar. Hututu inceltir. Vücudun tenasübünü düzeltir ve en şedid hareketlerde bile kat'iyyen kaymaz

Fiyatı: 7 1/2 liradan itibaren.

Satış yeri yalnız:

J. Roussel
Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No.lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

ÇOCUK

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşrolunur en mükemmel ve en faydalı çocuk mecmuasıdır. Yavrunuza behemhal alınız!

DİKİŞ MAKİNASI

BİSİKLET

GRAMOFON

VE BİLUMUM MAKİNA ALETLERİNİZİ YALINIZ

ZYGOMAL MAKİNA YAĞI İLE YAĞLAYINIZ

ASMA ALTI, VOLTO HAN
TEL. 22878 İST...

tasdiknameleri, resm

, diğeri erkek yatı
rmaraya nazır yü

ir. Tabiî ve Fiziki

a ehemmiyet verm
fkatle bakılırlar. E

iracaat edebilirle

L BAYRAMIMIZIN 6 ıncı YILDÖNÜMÜ

ylûl 1932 de birinci Türk Dil kurultayı toplanmıştı. Bu kutlu ve gün, devrim bayramlarımız arasınkı olan yüksek yeri almış; ve her 6 Eylûl günü (Dil bayramı) ola'it edilmekte bulunmuştur.

gün bu büyük bayramın 6 ıncı ümüne geldik.

Önder Atatürkün kendi kutsal kurduğu ve koruduğu Türk Dil u, bu altı yılı derin araştırmalar, ilerlemeler, bol başarılar ve meçalışmalarıyle geçirmiştir.

mizin geniş varlıklarını bulmak yapılan ve yapılmakta olan araşrın verimi, yalnız Türk Dili rini aydınlatmakla kalmıyarak, kültür dillerini ve genel dil bililgilendirecek yüksek bir buluşa, ütün Yeryüzü dillerinin kültürel arının ana kaynağı ilkel Türk dili ınu ortaya çıkaran " Güneş - Dil " ne vrmıştır.

rk tarih tezinin öz kardeşi « Güneş - Dil » teorisinin 1936 da üçüncü Dil Kurultayınca kabul edildiği 937 de Bükreşte toplanan arsıulueistorik arkeoloji ve antropoloji esiyle İstanbulda toplanan İkinci Tarih Kongresine tebliğ olunmak yle bir kat daha kuvvetlenmiştir.

zı ve konuşma dillerinin elden kadar biribirine yaklaştırılması ılarımızın halkça kolaylıkla anlaı yolundaki çalışmalar da ileri ilmüştür. İlk ve orta öğretim ders arındaki terimlerin karşılıkları da konmağa başlamış, geçen ders a bunlardan Matematik, Fizik, Me, Kimya, Biyoloji, Zooloji, Botanik, i derslerine ait dört binden fazla karşılıkları bütün öğretmenlerle kitabı yazanlara broşür halinde larak düşünceleri soruldu. Önüeki 1938-1939 ders yılı kitaplarına rimler geçirildiği gibi, 1939-1940 yılı e Coğrafya, Kozmoğrafya, Tarih, rafya, Filozofi ve Psikoloji, Edebi-Hukuk terimleri karşılıkları da hamakta bulunmuştur.

***

ürk dilinin mükemmel kamusunu de getirecek salâhiyetli bir bilginler inin işe koyulmasına intizaren şu eyi gözönüne almağa mecburuz ki n Türkiyenin içinde ve dışında orluk çekmeksizin bu dil ile ko- ı ve anlaşan milyonlar ve milyonlarca insan vardır. Konuşma ve anlaşma vasıtası olarak Türk dili geçmiş asırların ve gelecek asırların cereyan halinde bir hakikatidir. Türlü bakımlardan az çok ihmal olunabildiğini gördüğümüz bu hakikati herşeyden önce olduğu gibi ifade ve tesbite ihtiyaç vardır. Dil, millî varlığın ilk ifadesini teşkil ettiği için içtimaî ve siyasî zaruretlerle ona sevgi ve saygı göstermenin ilk hayat şartı olduğunu hatırlatmak isteriz. Türk dilinin kaide ve zabıtalarının henüz hakkiyle ve lâyık olduğu itinalarla tesis olunmamış olması ona karşı sevgide ve saygıda noksana bir sebep değildir. Kaide ve zabıta, mevcut bir dilin kendi bünyesinden çıkmak üzere sonra gelir. Türk dili vardır, işte hakikat.

Tesadüfen karşımıza çıkan Kâşgârlı bir Türkle aşağı yukarı İstanbul lehçesiyle konuşabiliriz. Azerî Türklerinin şive farkları araştırılıp taraştırılarak sayılsa, dökülse üç beş şekle inhisar ettiği görülür. Bu farklar da bilfarz İstanbulla Bakû veya Şiraz arasındadır. Şark vilâyetlerimizle ilerisi arasında şive farkı bu kadar da yoktur. Türlü Türk camiaları arasındaki şive farkları hattâ bir lehçe farkı kuvvetini alamaz. 70 - 80 milyon halkın dilinde okadar müşareket ve vahdet vardır. Lehçe farkı faraza İtalyanın muhtelif taraflarında bizden daha az değil, belki daha çoktur. Mahallî olan bu vaziyetler, dil birliğine dayanan millet birliğine mâni değildir. Millî kültürün dilde göstereceği feyz, mahallî olan bu farkları mahallî kalmağa mahkûm kılar.

Türk dilinde arapça ve farsça kelimeler bulunması bu dil için büyük bir nakisa ve ayıp teşkil etmez. Bunun ayıp sayılabilecek bir şekli Osmanlı devrinin günlük resmî işlerinde ve her türlü evrak ve vesikalarında "su" yerine «ab»; ekmek yerine «nani aziz»; ev yerine «hane, bendehane, devletbane»; ben yerine «âcizleri, çakerleri, bendeleri» demeğe kadar ileri götürülen mubalâğalarında görülmüştür. Şimdi o devirden çok uzaktayız. Canlı bir varlık olan dilimiz kendi istiklâli içinde tekâmül ediyor.

Türk dilinden bahseden bu yazıdaki meselâ şu yukarıki son cümleye bakın: Onun Türk ve Arap asıllarına mensup bütün kelimeleriyle Türk dilinde bir ifade olduğunu görürsünüz. Anlayış Türkçedir ve binaenaleyh anlatış Türkçedir. Bu cümleyi arapça ve farsçaya tercüme ederseniz, Türkçesi kadar mükemmel anlaşılmaması ihtimali az değildir. Çünkü (canlı varlık), (istiklâl) ve (tekâmül) sözleri bizde yuğurula yuğurula daha ziyade bizim anladığımız yeni bir şuurun ifadeleri olmuşlardır. Âmmenin kabul edeceği bir taammümle yarın istiklâl (erginlik) ve tekâmül (evrim) olabilir. Gelecek zamanların sinelerinde saklı bu türlü doğumlara intizaren bizim yazdığımız cümle bugünün dilinde pekâlâ kuvvetli bir cümledir.

Konuşulan ve yazılan dilde ehemmiyetli olan taraf cereyan halinde olan realitedir. Dil canlı olarak o şekliyle vardır. Bundan dolayıdır ki yabancı kelimeler korkusiyle dünden ürkerek bir kültür fasılası yapmağa mahal yoktur. Geçmişin atılacak fenaları içinde tutulacak iyileri de bulunur, hem de birçok milletin irfan tarihi, siyasî tarihinden daha az ehemmiyetli değildir.

Bu hakikatlere istinaden dil mevzuu ile lâyık olduğu büyük ehemmiyet ölçüsünde meşgul olmağa mecburuz. Büyük Atatürkün bu yoldaki etraflı çalışmaları ve çalıştırmaları mantıkî neticesine götürülmelidir ki, o da mevcut dilin kamusunun tesbiti ve grameriyle sentaksının tesisiyle olacaktır. Bunların yapılmasına intizaren dilin canlı bir realite olduğunu bilerek ona sevgi ve saygı göstermek zorunda olduğumuzun takdir olunması gerektir.

Türk diline karşı mübalâtsızlık gösterilmesine tahammül etmemekliğimiz lâzımdır. Kendimiz kendi dilimizi seveceğiz ve ona sevgisizlik ve saygısızlık gösterenleri sevmiyeceğiz. Tabiî, hattâ önünden kaçılamıyacak kadar zarurî vazife budur. Türkiyede oturan herkes türkçe konuşmalıdır, hele Türk tabiiyetinde olan Yahudi, Ermeni, Rum v.s. için bunun aksini farzettirebilecek tek mazeret yoktur. Türk dili başta Türkler olarak bu memlekette oturan insanların hepsinin en ileri itinalarına mazhar olmak hak ve liyakatindedir. İçtimaî ve siyasî akidelerimizin başında gelen bu vazifeye bütün milletçe dört elle sarılmak lüzumunu bir daha tekrarlamağı faydasız saymadık.

Yarım Ay

BARBAROS HAYRETTİN PAŞA ve PREVE[ZE] SAVAŞI

Yazan : İBRAHİM HAKKI KONYALI

Türk denizciliğinin emsalsiz bir zaferini, Preveze galıbiyetinin dört yüzüncü yıldönümünü tesit ediyoruz. Türk sınırları Avrupanın göbeğine sokulmuş, Atlas Okyanosunun doğusuna yaklaşmış, Adenden Azak'a kadar genişlemişti. Gelibolulu Kemal reis, Amerikanın üçüncü keşfinden dönen Kristof Kolombun gemilerini, tayfalarıyle beraber Septe boğazının dışında esir alıyordu. Dedelerimiz, Septe boğazının Akdeniz ağzındaki Alboran adasına "Karamanlı adası„ adını bırakarak Atlas Okyanosuna taşıyorlardı. Kemal, Piri, Muhiddin reislerle daha sonra Barbarosun adları Akdeniz kıyılarındaki milletlerin üzerinde tayfunlar yaratıyordu. Bu denizin şimal yalılarındaki milletler yaramaz çocuklarının ninnilerine, Kemal reisin adını karıştırıyorlardı. Avrupalıların deniz ticaret yolları tamamen Türklerin eline düşmüştü. Garbın ticareti felce uğramıştı. Akdeniz bir Türk gölü oluyordu. Karada Türkle boy ölçüşemiyen düşmanlar, Papanın teşvikile denizde bir Haçlı donanması hazırladılar. Ceneviz, Venedik, İspanya, Portekiz ve Malta hükûmetlerinin ve Papanın müşterek donanması Anderya Doryanın komutasına ve emrine verildi.

Amerika kâşiflerini kendisine kul yapan ve Kolombun el yapması keşif haritasını elde eden dâhi denizci Kemal Reis, II inci Bayezide demişti ki :

— Venediğin iki gözü vardır. Sol gözü Muton kalesidir, sağ gözü Körfoz adasıdır. [1]

Mutonla Körfoz zaptedilmedikçe Osmanlı yurdunun Garbî Rumeli sahilleri tam bir emniyet altına alınmış sayılamazdı. Muton kalesi Türkün topu ve süngüsü karşısında 14 Muharrem 906 tarihinde eğilmiş ve erimişti. Muton Türk sınırları içinde idi. Venedik bir gözünü kaybetmişti. Diğer gözü Korfo da kör edilmeli idi. Bayezit buna muvaffak olamadan öldü.

Yavuz, gözünü batıdan doğuya çevirmişti. Kanunî, Kemal Reisin mühim ve hayatî tavsiyesini yerine getirecekti. Derya kaptanı Hayreddin Paşa, padişahın bu kararını tatbik etti, Venediğin sağ gözüne de meçlerle sürme çekti. Birleşik Haçlı donanmasını ve onların başındaki müthiş rakibi Anderya Doryayı Preveze önlerinde yendi.

Tam dört asır evvel kazanılan bu zafer, Türkün bayrağını, Akdenizin rakipsiz ve pervasız bir hâkimi kıldı. İşte şimdi o büyük günü anıyoruz, şerefli maziye lâyık olmıya and içiyoruz. Fakat Barbarosu ve onun büyük eseri olan Preveze zaferini hakkıyle tanıyor muyuz? Tanınmıyanın sevilmiyeceği, sevilemiyeceği de pek tabiî değil midir ? Barbarosun hayatının ve savaşlarının, en hurda teferruatına varıncıya kadar yazılmış olduğunu muhakkak sayıyoruz; değil mi ? Aldanıyoruz. Eski ve yeni tarihçiler bu büyük mevzu üzerinde ehemmiyetle, hassasiyetle durmamışlar. Çocuklarımıza örnek olarak vermek istediğimiz bu ulu denizcinin hayatı, ailesi ve savaşları henüz dört meçhullü bir[...] halindedir. Barbaros hakkın[da ...] ve güvenilebilir tek bir eser [ya]zılmamıştır. Barbarosun roma[...] rihini değil. yazanlar, onun ta[...] üstündeki kitabeyi bile tetk[...] mişler. Epeyce evvel bir gün[...] tede, Barbaros hakkında baz[...] sordum ve :

— Bilenler varsa ellerini [...] lar, dedim. Aradan bir bu[...] geçtiği halde tek bir elin kal[...] gördüm. Pek mütessirim. Ku[...] ler, uçucu lâflar Barbarosu [...] tamaz. Bunlarla temin edile[...] miz pek silik ve gedik olur. [...] rimizi bu büyük adamı ve [...] tanıyarak yapalım. İlk ihtifal[...] rosla silâh arkadaşlığı yapan v[...] harbine Turak [2] Reisin [...] iştirak ederek en sıkışık za[...] gece bile not almak suretil[...] hazırlıyan büyük denizci ve [...] Muradînin, Topkapı sarayın[...] köşkü kütüphanesinde 1291 [...] kayıtlı «Fetihnamei Hayredd[...] sıyle eserini, Hayreddin Paşa[...] ettirdiği esaslara dayanarak ya[...] Muradın Üniversite kütüp[...] Halis efendi kitapları arası[...] numarada kayıtlı "Kitabı H[...] Paşa„ sının basılarak türbe[...] toplananlara dağıtılmalı idi. B[...] madı. Önümüzdeki ihtifalde [...] muhakkak bekleriz. Aynı zam[...] tehassıs bir heyet bu dâhi de[...] ve eserlerini hakkıyle tanıt[...] kitap yazmalıdır. Bu esere, B[...] Topkapı sarayında bulunan [...] nın da Nakkaş Haydar tarafın[...] lan resmile padişaha gönder[...] tubunun altındaki mührü [...] başka onun seferlerini alâk[...] vesikaların metinleri ve fotoğ[...] ilâve edilmelidir. [3]

Derya Kaptanı Hayrettin Paşa, ilk denize açıldığı çağlarda

* * *

Ben bu yazımda «Fetihna[mei Hay]rettin Paşa» ile «Kitabı H[...] Paşa» dan bazı parçalar alma[...] okuyucularıma Barbarosu ve [...] savaşını tanıtmıya çalışacağı[...]

[1] Bahriye kitabı. Ayasofya kütüphanesinde "1348„ numarada kayıtlı nushası. Sayfa 3?0. Korfo adasına Türkler Körfez veyahut Körfoz derlerdi.

[2] Fetihnamei Hayreddin Pa[...] sarayı Revan köşkü kütüphanesi [...] Yaprak 293.

[3] Topkapı sarayında Barbaros[...] ni vesikalar ve resimler bulunmuştur. [...] arasında Barbarosun Kanunînin huzur[...] gösteren minyatür, fevkalâde mühim[...]

at, kitabını nasıl ığını anlatırken ay- şunları söylüyor :

„.. İşbu ahval ki bu › icre yazdık. Hay- in Reisi, merhumun li mübarek ağızların- istima etmemize da- kendülerile gazalar mücahidin karın- ların tariflerile ve bir lerin bu hakiri pür- ir, anlarla gazalarda nup kendi gözümle üğüm minval üzere salen lilemril âli ni- ıhmetler çeküp işbu ı telif eyledim.

dur ki dünyada koya bir
eser
iz kişinin yerinde yeller
eser [4].„

Bugün diriltmek istediğimiz ihtifa- daha o vakitte Barbarosun türbe- le parlak bir surette yapıldığını da Seyid Muradın kaleminden dinli- m :

„.. Halâ hayatta olan kapdan pa- rın piridir. Zira iptida ali Osman letinde kapdan paşa olan oldur. vleti Osmaniyenin derya umuruna, i tersanei âmireye nizam veren idi. Merhum Hayreddin Paşanın tun ve medfun olduğu makamda bas [giyinmek] edüp dua ve sena rler. Dahi taamlar çekilüp fakir, ara ekil ederler.„

Seyid Murat Fatihle beraber Mi- i fethine iştirak eden Barbarosun asını ve bir Grek olan annesini de le anlatır :

«.. Ol hisarda muhafız kalan kulla- kalei mezbure keferelerinde her ade ki güzel kız var ise beğenüp ri maruf üzere nikâh edip alalar. er iyilik ile vermezlerse cebren ve ıren alalar. Amma şöyle ki şeriata halif olmıya. Şeriat üzere teebbül iyeler. Ta kim ol zaman biribirlerine siyyeti tam edip kalei mezkûreyi z ve haraset eyliyeler deyu emir ır oldu. Ol kul tayfası içinde lânik kurbunda Vardar Yenicesin- n [5] Yakup ağa demekle maruf [6] bir ıbazı dilâver var idi. Aslında dahi

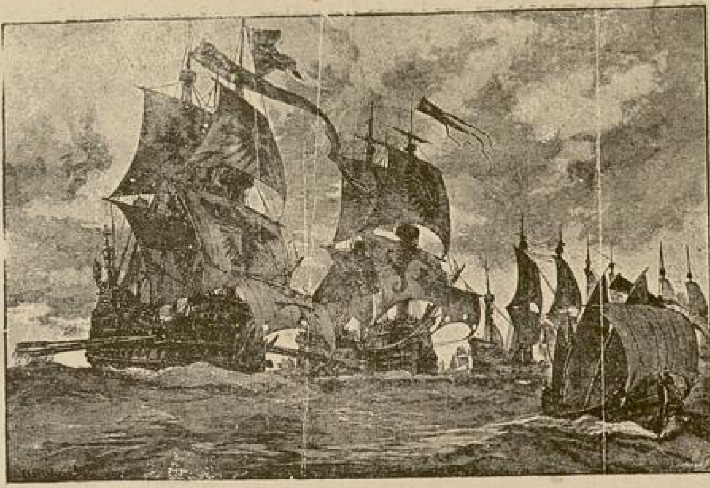

Prveze deniz savaşının en ateşlı bir safhası

sipahi zade idi. Gayet bahadırlıkla meşhur idi. İptida ol beğendiğinden bir "Kıreyğo = Rum„ kızını akdı nikâh edüp aldı. Anunla bir niçe zaman dirlik eyledi. Andan dört dane oğlu oldu...„

Seyid Murat, Barbarosun ulûvvü cenabını ve arkadaşlarıyle hoş geçinmek hususundaki meharetini anlatırken de «Haddini bilmiyene bildirmek, öküze kaftan giydirmek kadar vardır„ diyor ve Preveze savaşında Barbarosa bir noktada gizlice muhalefet eden Sinan, Şaban, Salih, Ulc Ali, Murat ve Cafer reislerin adlarını veriyor ve hakikata muttali olduğu zaman kusurlarını onların yüzlerine vurmadığını söylüyor ve nihayet Preveze savaşına geçiyor ve diyor ki :

«.. Nusrat rüzgârı varup kâfir donanmasının dahi üzerlerinden pusu, zulümatı dağıttıkta kâfirler anı gördüler ki Barbaroşo üzerlerine bindirip

Barbaros Hayrettin paşanın sandukası üzerindeki kavuk, sandukayı örten zatına ait sancak, kadirgalarındaki fenerlerden biri.

varır. Olzaman kâfirin içinde bir ana, baba günü, bir şaşkınlık, bir vaveylâ koptu ki demek ola... Dahi alaca karanlık olmağla demirlerin kesüp biribirlerinin üzerlerine düşüp kâfir donanmasıyle müslüman donanması karmakarışık oldular. Hayreddin Paşa forsa sancaklarını dıküp fora alabanda otuz altı pare gemi alayının önünce kahhar bir arslan gibi yollu yolunca ateşlerin saçmakta, dahi galyata alayı kâfirlerin galyatalarını allakbullak olmak üzere kimin alup kimin garkeyleyüp kimisin dahi kendileri bırakıp kaçmada ... Elhasıl kıssayı ne diraz edelim. Kâfir donanması münhezim olup asakiri islâm mansur ve muzaffer oldular... 2175 kâfiri esir aldılar. Andan aktarmaları limana getirüp kodular ve kendileri dahi tekrar salimen ve ganimen ol limana girüp yattılar, dahi sakatların onardılar. Zıra anlar dahi salkımsaçak olup iler tutar yerleri kalmamış idi... Ve şehit olan gazilerin kimin deryaya, kimin Prevezeye defnettiler... Denize atmadılar. Ve yaralıların zahmini hoşça bend ile seksen pare gemide asakiri gaziyandan şüheda ile zahmdar cümlesi 1500 adet kişi idi. Sekiz yüzü mecruh, kusur mabakısi şehit olmuşlar idi. [Sayfa 599]» [7]

***

Pirî reisin «Kitabı Bahriye» sini de kaleme alan şair Muradı «Fetihnamei Hayreddin Paşa» sında daha olgun ve traşide bir üslûpla Barbarosu, ailesini yazmış ve bütün savaşlarını tam manasıyle canlandırmıştır. Bu eserin şimdi elde kalan kısmı tam 746 sayfadır. Sonundan pek az bir kısmının kaybolduğu anlaşılıyor. Bu eşsiz kitabın, Kanuninin Şehzadesi Sultan Mehmede ait olduğunu üzerindeki « Şehzade Sultan Mehmedin » ibaresinden öğreniyoruz. Bu kitabın dünya kütüphanelerinde bir eşi daha bulunduğunu bilmiyoruz. Yalnız çok eskiden, bu eserin nesir halinde Arapçaya çevrildiğini haber aldım. Bir makalede bu kitabın yalnız serlevhalarını bile vermeye imkân yoktur. Kitabın kaptanlar faslında Preveze savaşında bulunan kaptanların şunlar olduğunu tesbit ettim :

Barbarosun hemşire zadesi Hüseyin

— *Arkası 26 ıncı sayfada* —

[4] Kitabı Hayreddin Paşa. Sayfa 4 ve 5

[5] Kâtip Çelebi, Barbarosun babası Yakup yı "Tuhfe-tül-kibar fi 'esfar-il-bihar„ adlı ese- n 25 inci sayfasında yanlış olarak Eceovalı termiştir. Türk Tarih Kurumunun çıkardığı hin üçüncü cildinde [1933 tabı. Sayfa 49] bu, lış kopya edilmiştir.

[6] Ali Rıza Paşa merhum Miratıül - Cezayir eserinde [Sayfa 11] Yakup ağayı şöyle anlatır: "Sultan Bayezidi Sani saltanatında Midillü iresinde papuşcu Yakup isminde bir sipahi p dört evlâdı var idi.„ Demek ki Yakup ağa Fatihten sonra Midil- e papuşçuluk yapmıştır.

[7] Muradinin kitabında düşmanın telefatı beş bin, Türklerden ölen ve kaybolanları da elli olarak gösterilmiştir.

Hayatımdan Bir Hikâye :

BAYKUŞ KAHKAHALI ADAM

●

Yazan : ÖMER RIZA DOĞRUL

●

Hayatımda bu derece muzip bir adam görmemiştim. Zevki, sevgi ve saygı maskesi altında herkesle için için alay etmekti Paralıydı. Siz parasız mısınız? Fırsati ganimet bilirdi. Size aklınızdan bile geçmiyen en cömertçe yardımları yapacağını söyler. Derdinize derman bulmuş olmaktan en derin hazzı duyduğunuz sırada zeki gözleri, tam fırsatı yakaladığını anlatan bir ışıkla parlar ve sizi tesellilerin şahikalarından inkisarların en koyu bataklığına yuvarlıyan sözler söylerdi:

— Binlerce lira alacağım var, sizi ne kadar sevdigimi bilirsiniz, ne çare ki tahsil edemiyorum!

Ve nihayet siz, onun karşısında teselliyle inkisar arasında çırpınırken, kulağınıza baykuş haykırışları gibi akseden bir kahkaha salardı.

Dedim a, hayatta en büyük zevki buydu.

***

Onun bu halini anlıyan bir arkadaşı varsa, bendim. Ona bu yolda hiçbir fırsat vermemeğe dikkat ettiğim için aramızda âdeta bir mücadele başlamıştı. O, her dakika emrime müheyya bir yardımcıydı. Fakat ben, bu yardımdan istifade gafletini göstermemeğe azmetmiştim. Paraya en fazla muhtaç olduğum anlarda bile milyonlara sahipmiş gibi hareket eder, binlerce liranın neredeyse kucağıma döküleceğini hissettiren bir vaziyet alır, o da, bana baykuş sesli kahkahasını dinletemediği için üzülerek çekilirdi.

Fakat bu arkadaş, bir gün az kaldı beni yenecekti.

Beraber çalıştığımız matbaada işlerimizi bitirdiğimiz sıra idi:

— Ömer! dedi, buradan kalkar, vapura atlar, Haydarpaşadan trene girer, Bostacıya varırız. Derhal deniz kenarına koşar, ve benim nefis motörüme bineriz. Motörde herşey hazır. Yiyecek içecek, herşey. Birkaç saat dolaşırız. Bilirsin a ben insan güzeline hayran bir adamım. Bu hayranlığımı, temaşa ile tatmin ederim. Bu temaşayı da yaptıktan sonra yine Bostancıya döner, seni trene bindiririm. Sen de Göztepede iner, evine gidersin!

Teklif çok hoşuma gitti. Çünkü yorgundum ve böyle temiz bir havaya ihtiyacım vardı. O gün, arkadaşımın sesinde beni bile aldatan bir samimiyet sezmiştim. Sonra hâdisede, o mahut kahkahayı icabettirecek birşey yoktu. Birlikte giderdik. Şayet motör yalansa, ben ona gülerdim. Ve biraz gezip dolaşdıktan sonra trene atlıyarak geri dönerdim.

***

Bostancı istasyonundan sahile doğru yürüdük. Motör hakikaten hazırdı. Derhal motöre atladık ve hareket ettik. Motörün takımları hiç de fena değildi. Yemeye, içmeye başladık ve neş'elendik, Suadiye plâjının civarından geçerek Caddebostanına vardığımız zaman arkadaşımız, hayran olduğu insan vücutlarını temaşa ede ede zevkini tatmin etmişti. Bir daha ileri, bir daha geri gittik. Keyfimiz gittikçe şaşaalanıyor, mehtap bize vaktin geciktiğini unutturuyordu. Marmara, gümüşten dökülmüş bir tül gibi yayılmıştı. Adalar, zümrütten yaratılmış birer âlemdi. Yarı serin rüzgâr göğüslerimize taze ve yemyeşil canlar katıyor, ortalığı kaplıyan şiir havası biz olgun adamlara, tam bir gençlik çağı yaşatıyordu:

***

Sahile döndüğümüz zaman, vakit gece yarısını geçmişti. Doğrudan doğruya tren istasyonuna koştuk.

— Son tren çoktan gitti..

dediler.

Caddeye indik. Belki otobüs yakalarız, dedik. Çünkü o zaman tramvay henüz işlemiyordu. Fakat otobüslerin sonuncusu da çoktan hareket etmişti.

— Elbet bir otomobil buluruz!

Dedik, fakat ne gezer. Son vapurla gelen yolcuların en hallicelerini bırakan otomobiller de geri dönmüşlerdi.

Arkadaşımın baykuş sesli kahkahasının gölgesini yüzünde sezmeğe başladım.

— Hayır! dedim, buna imkân vermiyeceğim!

Ve kendisine dönerek:

— Bana bak! dedim, sen güle güle evine git. Ben nasıl olsa bir araba bulur, evime dönerim!

— Ya bulamazsan! dedi.

— Muhakkak bulurum. Sen rahatsız olma!

Arkadaşım baykuş sesli kahkahasını ertesi güne bırakmakta[...] geri döndü. Ve ben yola k[...]

Fakat yol hakikaten ıssı[...] len var, ne giden! aman yar[...] zun yolu nasıl yürüyebilird[...] zaman önce bir kaza netices[...] bacağım alçıdan yeni çık[...] halâ bastona dayana dayan[...] biliyordum. Fakat ne yapa[...] ğın ortasında beklemektense[...] gerekti. İnliyerek, sızlanara[...] dum. Neşemi, ve demin [...] gençlik çağını unutmuş; he[...] yorularak, her adım başın[...] duyarak ve mesafe uzadıkç[...] ma kandığıma küfür ederek[...] rum. Bir otomobil görünse, [...] Fakat ne gezer, mükellef [...] mobillerle evlerine dönen ve[...] hatsızlığımla, yorgunluğuml[...] yormuş gibi gözüme bat[...] kimselerden başka birşey[...] etmiyordum. Bir tanıdığa r[...] yim, diye boynumu, bir d[...] uzatıyor, ve gözüme ilişen ş[...] sümleri birer hakaret telâk[...] başımı yere eğiyordum. Bir [...] halâ yürüyorum. İki saat g[...] yürüyorum. Galiba üçüncü [...] nunda kendimi evin içinde [...] yatağıma bir leş gibi serildi[...] si gün çok geç uyanarak [...] gidebildim.

***

Bizim arkadaş baykuş se[...] hasının izlerini ve gölgeleri[...] suratiyle beni karşıladı:

— Hep seni merak ettim [...] yaptın?

— Aziz kardaşım, dedi[...] ayrldıktan sonra iki üç dak[...] gibi yol üzerinde yürüdüm. [...] güzel esiyor, ağaçlar ne tat[...] sıldaşıyorlardı. Derken, bir [...] göründü. Durdurdum. Bir [...] ötede müşterisini bırakarak [...] şeceğini bildirdi. Bir iki dak[...] ilerledim. Otomobil de yetişt[...] evime bıraktı. O kadar neşel[...] rahat, ve o kadar iyidim ki [...] mem.. bu güzel geceyi ömr[...] tamıyacağım..

***

O meş'um kahkahanın [...] nen gölgeleri birdenbire sili[...] gözlerinin habis parıltısı ans[...] İçinde boğulan kakaha az [...] yıkacaktı. Kendini derleyip t[...] yanımdan kaçtı ve bu defa [...] içinden başka bir kahkaha çı[...] benim kahkahamdı!.

Bunlar bana babamdan kaldı... Zaten çocukluğumdanberi benim de merakım vardı. Babamın ölümünden sonra büsbütün sardı. Talih yüzüme güldü. Karımın zevkleri de bana uydu... Beraber uğraşıp duruyoruz.

Panjurlarından hafif güneş ışıkları sızan geniş salon, dikkatle, özenerek döşenmiş antika eşyalar, büyük çini vazolar, biblolar, kristallerle doluydu. Ev sahibi, yanında birkaç misafiriyle beraber büyük vitrinin önünde durmuş, onlara izahat veriyordu:

— Şu çini tabağı görüyor musunuz? Ne kadar güzel renkleri var. Nakışlarındaki ahenk eski zaman sanatındaki üstünlüğü gösteriyor. Fakat ne yazık ki bütün güzelliğine rağmen kıymeti yoktur...

Dostlarından biri hayretle sordu:

— Nasıl olur?

Ev sahibi gülümsedi:

— Evet, dedi. Maalesef öyle... Dikkatle bakarsanız çatlak olduğu, bu çatlakları tutan gümüşlerin uçlarını görürsünüz...

Misafirler, eğilerek vitrinin içinde duran çini tabağa dikkatle baktılar, içlerinden biri:

— Yazık, dedi. Hakikaten çatlak, peki ama, nasıl oldu da böyle kıymetli bir tabak bir dikkatsizliğe kurban gitmiş?..

Ev sahibi, vitrinin cam kapağını örterek dostlarına döndü:

— Bu tabağın başından garip bir macera geçmiştir. Kahvelerimizi içerken onu size anlatırım..

Geniş salonu ağır ağır dolaşarak tabloların, tahta üstüne oyma yazıların üstleri cam fanuslu çalarsaatlerin önünde duruyorlar, ev sahibinin izahatını dinliyorlardı.

Panjuların arasından sızan güneş ışıkları kararırken; ev sahibi, misafirlerine dinlenmelerini rica ederek köşedeki büyük divanı gösterdi. Misafirler oturdular. Kendisi de karşılarındaki içi Hint dibası kaplanmış, yaldızlı alçak koltuğa yerleşti. Koltuğun yanında, ayakta duran küçük bir Hintli heykeli vardı. Elini onun sarığı üstünde dolaştırarak, parmağını gözlerinden birine dokundurdu. Tam o sırada, uzaklarda bir zil sesi duyuldu. Biraz sonra salonun kapısında temiz kıyafetli bir hizmetçi kız göründü.

Ev sahibi:

— Kahve! dedi.

Hizmetçi kız, hafif bir baş eğişle çekildi. Aradan beş dakika geçmişti. Hizmetçi kız tekrar eşikte belirdi. Sessiz adımlarla misafirlere yaklaştı. Elinde, kenarları oymalı bir toprak tepsi vardı. Fincanların hepsi tek tek ve antikaydı.

İçlerinden biri, büyük vitrini işaret ederek:

Hikâye:

ÇİNİ TABAK

Yazan: Cahit UÇUK

— Çini tabağın hikâyesini anlatacaktınız, dedi.

Ev sahibi, gülümsedi:

— Çok eski bir hikâye, büyük babam vaktiyle Diyarbakırda valiymiş ve o zaman uzaklardan gelen kervanlar orada konak yapar, mallarını satarak tekrar yollarına devam ederlermiş. İşte, büyük babam şu çini tabağı o kervan tüccarlarından almış, daha birçok kâseler, taslar, bardaklar ve saireyle beraber. Dört yanı duvar çevrili, bahçesi havuzlu büyük bir evde oturuyorlarmış. Taş odaların pencere içleri, ocak üstleri, odalardaki raflar hep antika kâseler, tabaklar, bardaklarla doluymuş. Diyarbakırın sıcağı malûm, o zaman akrep ve yılanı da pek bolmuş. Babamın abanoz renkli dadısı, bütün tenbihlere rağmen söz anlamaz, karanlıkta elini dolaplara sokar, terliklerinin içine bakmadan giyer, bir feryat koparırmış. Çünkü muhakkak elini, yahut ayağını akrep sokar; bazan da avlunun taşlarına, serinlemeğe çıkan yılanların üstüne basarak yaygarayı bırakırmış. Bunları söylemekten maksadım, Diyarbakırın o zamanki yaz mevsiminin çok korkulu, heyecanlı, hattâ tehlikeli geçtiğini anlatmak. Sinirli ve zaif bir kadın olan büyükannem, dikkatsizlik yüzünden ikide birde akrep zehriyle moraran, tedavisi için uğraşılan dadının, geçirdiği tehlikelerin, her dakika kendisini de bulacağı korkusiyle büsbütün asabileşmiş... Büyükbabam, karısının sıhhati için, serin köylerden birine göç etmeğe karar vermiş. Kendilerine kadar yatak ve lâzım olan eşyaları alarak çıkıp gitmişler... Orada da rahat etmek imkânını bulamamışlar. Bir gece tavandaki direklerin arasından büyük bir yılan üstlerine düşmüş, büyükannem korkudan ölecekmiş. Neyse, mevsim böyle güçlüklerle sona erip şehire indikleri vakit; büyükbabam karısına:

Çünki, üst tabağın içinde çöreklenmiş uyuyan büyük bir yılan yatıyormuş...

— Hanım, demiş. Bizim antikaları elinle yerleştirdiğin yüklükten, sepete elinle çıkaracak, yerlerine sıralıyacak ve yerleştireceksin...

Büyükbabam, rica karışık emirlerini verdikten sonra çıkıp daireye gitmiş. Yol yorgunluğu ve hoş geldine bastıran misafirler, büyükannemin çinilere bakmasına mâni olmuş. Akşam, büyükbabam gelince, ilk işi çinileri sormak olmuş, karısının cevap vermediğini görünce köpürmüş, hiddetlenmiş. Bunun üzerine büyükannem, yorgunluğu unutarak yüklüğün bulunduğu sandık odasına koşmuş... Kocasının öfkesiyle öfkeli bir halde yüklüğün kapısını açmış. Vakit akşam, odanın küçük pencerelerinden sızan loş ışıklar dolabın içini aydınlatmağa kâfi değil. Demin gördüğünüz büyük çini tabağın içi kendinden daha küçük tabaklarla doluymuş. Büyükannem, o hiddetle eğilerek, tabağı yakalamış, kaldırmış... O sırada evin içinde keskin bir feryat ve bir şangırtı duyulmuş, ses büyükannemin bulunduğu odadan geliyormuş. Bütün ev halkı oraya koşmuşlar. Büyükannem yerde parçalanmış antika çini tabakların ortasında baygın yatıyormuş.

Ayıltmak için saatlerce uğraşmışlar, günlerce konuşamamış, ilk konuşabildiği zaman anlatmış..

Meğerse, büyükannem tabağı yerden kaldırıp yüklükten çıkarınca, gayri ihtiyarî üstteki tabağa bakmış. İşte o zaman çığlık atıp elindekileri bırakmış. Çünki, üst tabağın içinde çöreklenmiş uyuyan büyük bir yılan yatıyormuş...

Ev sahibi, sustu. Salona karanlık çökmüştü. Arkadaki elektrik düğmesini çevirdi, tavandan sarkan kristal avize binbir renk oyunu yaparak yandı. Salonun dörtbir yanını dolduran kıymetli eşya bu ışık tufanı altında kamaştı. Ev sahibi, etrafına baktı:

— Büyükbabam, kırılan çinilerin içinde tamirle düzelecek bir tek parça olarak bu tabağı bulmuş...

Gülerek sözünü tamamladı:

— Karım bu hikâyeyi bilir, kimseye el sürdürmediği kıymetli çinilerin her sabah tozlarını alırken, kendisini korkutacak bir böcek bile bulunmamasına dikkat eder ve daima bir yılan göreceği şüphesini duyarak korkarmış..

İ H T İ R A S   K A S I R G A L A

Yazan: Rahmi YA

1584 yılı, İstanbulun sefahet devirlerinde az rastlanır bir zevk bolluğiyle geçiyordu.

Üçüncü Murat, devlet işlerini Venedikli (Baffa) kadının yumuk ve pamuk ellerine bırakmış, saray, sayısı akıllar durduran beşiklerin gıcırtısı, inceli kalınlı çocuk ağlamalariyle dolmuştu.

Memleket, fetret devrinin genişlettiği uçsuz hudutlarla çevrili bulunuyor, Rumeli serhat beyleri herân yeni akınlarla Macar topraklarından bir kısmını Osmanlı ülkesine ilhak ediyorlar, Kaptanderya Kılıç Ali paşa Akdenizde yaptığı cevelânlarla etrafa dehşet salıyor. Karada, denizde Osmanlı isminin dehşeti komşu devletleri korkutan bir azametle hükümran bulunuyordu.

Trablusgarp valisi Ramazan Bey, yıllardır satvetle hüküm sürdüğü vilâyetinde mayıs ayı içinde gözlerini yummuş, arkasında bir erkek çocukla dul karısı Kamerşah hatunu, bir de muazzam miras bırakmıştı. Genç yaşında dul kalan Kamerşah hatun, hayatının en taze çağlarını geçirdiği, kocası Ramazan Beyin kollarında ömrünün baharını yaşadığı bu topraklarda, Ramazan Beyin ölümünden sonra oturmağı istemedi. Yedi yaşındaki oğlunu beraber alıp İstanbula gelmek için hünkârdan ferman ricasında bulundu.

Üçüncü Murada bu haberi getirenler, Kamerşah hatunu en güzel vasıflarla anlattılar. Topuklarına kadar inen altın saçlarından, fildişini andıran beyaz ve fevkalâde vücudunden, duruşundan, oturuşundaki şahane jestlerden uzun uzun bahsettiler.

Kadın adı verilen ince, hassas, ve.. iç gıcıklayıcı cinse fevkalâde düşkün olan haris hünkârı, Kamerşah hatuna ilgilendirecek binbir misline övdüler.. Murat, dayanamadı, bu harikulâde insan örneğini görmek için iradeyi bastırdı.

— « Tiz, Ramazanın halilesi İstanbula gele!... »

***

Kamerşah hatunun İstanbula hareket edişi Trablusgarpta muazzam merasime yol açtı.

Ramazan Beyin Baştardalarından en büyüğüne 250 azap [1] neferi bindirildi. Valinin mirası 800,000 altın Duka sayıldı, sandıklara konuldu, mühürlendi. Baştardanın anbarına indirildi. 400 hristiyan köle hünkâra hediye edilmek üzere seçildi. Anbarlara konuldu. Kamerşah hatunun hizmetine ayrılan biribirinden güzel 40 cariye, süt gibi bembeyaz ipek esvaplarının içinde birer ay parçasını andıran parlak bir alayla Baştardanın gövertesine yerleştiler.

Sahilde vali mehterlerinin çaldığı:

«Hey gaziler yol göründü, yine garip serime.»

Havası göklere ayrılık hüznü yayarken ağır ağır demir alan gemi, kaleden atılan toplarla selâm gürültüleri arasında yelkenlerini şişirdi. Kamerşah hatun gözlerinde incileşen iki damla yaşı ince, ipek mendiline içirirken saadet yıllarını yaşadığı Trablus sahillerine veda etti.

Baştarda çöle atılan bir aslan vekarile engine sarıldı.

***

Yol neş'eli geçiyordu. Azapların yanık gazelleri geminin arka tarafındaki mükemmel kamara salonunda masal söyliye söyliye hanımlarını eğlendirmeğe uğraşan genç ve güzel cariyelerin gönüllerini gıcıklıyor; güvertede biribirlerine korsan hikâyeleri anlatan korku bilmez Türk denizcilerinin armada yelkenlerle boğuşmaları ayrıca seyredilecek bir sahne meydana getiriyordu.

Gemi dört gün dört gece yol aldıktan sonra Akdenizi ortaladı, Zanta adasına geldi. Limana demirledi.

Burada bir gün kalınacak, yaş sebze alınacak, taze et komanyası yenilenecekti.

Bunlar sür'atle yapıldı. Zantalılar, Kamerşah hatunla 40 cariyesinin göz kamaştırıcı güzelliği karşısında bedii heyecanlarının son hadde çıktığını görüyorlar, kendilerini güç zaptediyorlardı.

Geminin gelişinden daha birkaç saat geçmeden 41 güzelle yüklü Baştardanın mevcudiyeti civar limanlara yayılmış, Venedik gemicilerinden adanın sefih ve para göz valisi Piyer Emmoya kadar herkesin ihtirasını körüklemeğe kâfi gelmişti.

Akşam grupla beraber Baştarda Zantadan ayrıldı. İstanbula doğru yoluna devam etti. Vali Piyer Emmo'nun gözleri engine dalmış, vali sarayının geniş penceresinin önünde, kararan sularda bir hayalin; Trablus valisi Ramazan Beyin İstanbula giden dul zevcesi Kamerşah hatunun kaybolan gölgesini seyrediyor, koyu koyu düşünüyordu.

— Bu güzel Türk kadınını kendi kadar değerli hazinesile birlikte ele geçirmeliyim...

Vali, kirpileşen saçlarını, ihtir riyen parmaklariyle karıştırırken b

— Heyl.. Kim var orada!

Kardeşi Dalya Emmo içeri gi

— Ben varım.

— Dalya, çabuk liman muhafız 6 parçadan ibaret bir filo hazırla men denize açılsın biraz evvel hareket eden Osmanlı gemisini tut senin emrinde yola çıksın.

Biribirinden güzel kırk seçme k yaliyle gözleri kamaşan Dalya, k bu emrini çabucak yerine getirdi. sonra Zantadan ayrılan 6 sefinelik donanması yıldız rüzgârının şişird kenlerile suları yara yara Osma sinin peşine düşmüş, onu kıstırm şuyordu. Osmanlı Baştardası, Ven larında yol alıyor, her saniye bir parça daha yaklaşarak ilerliyo

Kamerşah hatunun içinde tuha kıntı vardı. Ne cariyelerin masa mükemmel ince saz, ne de.. burm ları kulaklarına varan koç yiği azap subaylarının levend vücutla kekce tavırları, genç ve güzel türlü eğlendiremiyordu.

Genç dul, birkaç gün evvel leri kocası Ramazan Beyin hayali mağa uğraşırken gemide bir te gösterdi. Güvertede koşuşmalar, kerlekli küçük topların sürüklen çıkan gürültüler arasında yürekle tan korkunç bir nara duyuldu:

— Korsanlar geliyor... Vene sanları!..

Çok geçmeden toplar gümbür Baştardanın etrafında volta vura dik kadırgalarının leş üzerinde dö babalara benzer hareketleri görün

250 Osmanlı gemicisi etrafını kadırgadaki 1500 den fazla Vened şörile ümitsiz bir muharebeye g Kılıçlarda çakan şimşekler ölüm riyle etrafı aydınlatıyor, düşen güverteyi kıpkırmızı bir kan hav düren bu ölüm cenginin dekorunu lıyordu.

***

Bir saatlik vuruşma, Venedikli lebesile neticelenmişti. Kamerşa baygın yatıyor, heyecandan ya hale gelen kırk güzel kız, kırk riye, 400 hıristiyan kölenin k çırpınıyor, Zanta valisi Piyer E kardeşi sarhoş Dalya, Baştardanı barına kaçan kırk cariyenin en körpesi ve en güzeli, Teranedil

[1] Azap, o zamanki bahriye neferlerine verilen isimdi.

almış, altın sandıklarının üstüne attır-
ı postekide şehvet ve ihtiras dolu göz-
le genç kızı seyrediyor;

— Bana ilişmeyin kapiten!.. Ben esa-
hıristiyanım.

Trablus korsanlarının Kıbrıs akınların-
ele geçirilmiş bir çocuğum. Bana do-
nmayın...

Ve.. Teranedilin birer zanbak tüvey-
ni andıran ipek yanaklarında şebnemle-
n yaşlar; sarhoş Dalya Emmo'nun mer-
metini tahrik edecek yerde şehvetini
mçılıyor, sefih Venediklinin ihtirasını
rüklüyordu.

İki tayfa, kollarından sürükliyerek yarı
ygın Kamerşah hatunu Dalya'nın önüne
tirdiler. Taze dulun arkasından ağlaya
laya koşan 8 yaşındaki yavrusu hoyrat
erin şamarlariyle oradan oraya savrulu-
rdu. Kamerşah hatun, Dalya Emmonun
akları altına serildi. Yavrusu da geldi,
erine kapandı.

— Anneciğim.. güzel, şeker, anneci-
n, aç gözlerini bak. Bana neler yapı-
rlar...

re feryadı artırdı.

Teranedil, ürkek gözlerle çok sevdiği
merşah hatuna baktı. Birşeyler söyle-
k istiyor, beceremiyordu. Sarhoş Dal-
bu yürek kanatan manzarayı haz dolu
kışlarla seyretti. Önündeki şarap kade-
ni başına çekti, yanında yalınkılıç bek-
en cellât kılıklı şövalyelere emir verdi:

— Bu çocuk anasından ayrılmak iste-
yor. Güzel.. ananın göğsü ciğerpare-
e mezar olsun!

Bu anlaşılmaz cümlenin medlûlü yerine getirildi. Küçük Ramazan Bey oğlu, anasının göğsünde başı kesilerek öldürüldü Kamerşah hatunun boğazına saplanan bir hançer de genç dulu yavrusuyle birleştirdi.

Teranedil, sarhoş Dalyanın ihtirasile berbat edilen bekâretine ağlamağa vakıt bulamadı. Gençliğinin bu en kıymetli mataını kaybeden kızcağız, Akdenizin dalgalarına fırlatıldı. Kanlı sahne bu son kurbanile nihayet buldu.

Zantaya dönen 6 Venedik gemisi yedeklerinde Osmanlı Baştardasını vali Piyer Emmo'ya gösterdiler. Vali, kardeşine sordu:

— Genç dul nerede?.

— Akdenizin bağrında uyuyur!..

Vali ellerini alnına vurdu:

— Ne yaptın toy canavar.. ne yaptın!..
diye inledi.

O, uğrunda bir muahede yırtacak, Osmanlı sultanını çileden çıkaracak hareketine sebep olan kadının ziyan edilişine üzülürken gözlerini kamaştıran 800,000 altın, neşesini iade etti.

***

Üçüncü Murat ateş kesilmişti.. Sadrazam sayfiyeye çekilmiş, ordu ve donanma seferberlik hazırlıklarına başlamış; Venediği imhaya karar veren Osmanlı sultanını teskin edecek, yatıştıracak hiçbir çare kalmamıştı.

Vakitsiz bir cenk, bir felâket getirebilirdi de... Sadrazamın riyasetirde toplanan vezirler, buna tek çare diye şunu buldular:

Haseki sultan - Baffa - nın tavassutu...

Padişah çok sevdiği gözdesi Safiye sultanla uzun uzun münakaşalar yaptı. Ragozayı mahvetmek kararından fettan gözdenin binbir ricası hünkârı zor caydırdı. Venedik Dukasına tehditkâr bir mektup yazıldı. Hünkâr çavuşlarından Hasan çavuş bunu Dukaya verir vermez Venedik heyecana kapıldı. Osmanlı tehlikesini önlemek için hünkâra muazzam hediyelerle bir elçi heyeti gönderildi. Hediyeler arasında en başta vali Piyer Emmo'nun kesik başı geliyordu.

Ramazan Beyin Baştardası 800,000 altınla birlikte kırk Venedikli seçme cariye ve 400 hıristiyan köle ile Pireveze kadısına teslim edildi.

***

Hünkâr, önüne serilen hediyeler arasında içi saman dolu Piyer Emmo'nun kesik başını ayağının burnuyle tekmeledi ve sordu:

— Bu nedir?

Karşısında elpençe divan duran saltanat erkânı huşû ile cevap verdiler:

— Zanta valisinin, hâdisenin müsebbibi Piyer Emmo'nun başı!

Hünkâr hediyelere istihfafla dudak büktü, mırıldandı:

— Ben bir seçme vücut bekliyordum. Bir kuru kelle gönderdiler.

Üçüncü Murada bu haberi getirenler, Kamerşah hatunu en güzel vasıflarla anlattılar.

AVCILA

Ya

Avcılar kadar tatlı hikâye anlatan olmaz, fakat anlattıklarının yüzde doksanını veresiye dinlemeli, derler.

— **T**am otuz yıldır avcılık ediyorum, fakat bu kadar büyük gaflete düşmedim. Koca domuz, önümden salına salına geçti de kılına bile dokunmadım. Hem de domuz avına çıkmıştım.

— Korktun mu?

— Yok yahu... Neden korkayım? domuzu tanıyamadım.

— Anlamadım?..

— Efendim, vakit geceye yaklaşıyordu. Biz Yahudi Çiftliğindeydik. Sağımızda, solumuzda mandalar yayılıyorlardı. Biz el, ayak çekilsin diye bekliyorduk. Domuzların s ya gelme vakti yaklaşınca ava çıkacaktık.

Domuz çok hassas hayvandır. Üç, dörtyüz metreden insan nefesini duyar, gelmez ve kaçar. Bu sebeple bulunduğumuz yere domuz geleceğini hiç ummuyordum. Bir aralık on metre kadar ileride dev gibi bir karaltının hareket ettiğini, sonra da mandaların su içtikleri ağaç yalağa doğru ilerlediğini gördüm.

Ben onu, yayılan mandalardan birisi sanmıştım. Arkadaşım:

— Haydi Mahmut, dedi. Domuz geldi, ne duruyorsun, ateş etsene..

Bende kül yutacak ağız var mı? vurur muyum hiç elin mandasını? hemen tersledim.

— Git işine be... Alay mı ediyorsun, domuzun işi ne burada?

— Domuz vallahi yahu... Ver şu tüfeği, ben haklıyayım musibeti..

— Deli misin ulan.. herifin mandasını mı öldüreceksin?

— Ne mandası kardeşim, mandalar çekileli yıl oluyor.

Biz mandaydı, domuzdu derken hayvan bizi hissetti, çalıların içine doğru uzaklaştı, gözden kayboldu, gitti.

Ama, biz işi inada bindirmiştik. O, domuzdu diyor, ben mandaydı diye inat ediyordum. Gidip çiftlik kâhyasını bulduk, sorduk.

— Mandalar tamam dedi, mer'ada manda kalmadı.

Fakat ben yine dediğimden şaşmıyordum.

— Öyle ise köylülürin mandasıydı o. Herhalde domuz değildi, dedim.

Arkadaş ta inatçıydı.

— Manda ise oralardadır. Gidip arayalım, teklifinde bulundu.

İkimiz de tüfeklerle köpekleri yanaşmalara bıraktık, ilerideki çalılığa daldık.

Belimizdeki kalın yüzlü avcı bıçaklarından başka silâhımız yoktu. Çalılıkta üç beş, dakika kadar ilerlemiş, i erlemenıiştik ki birdenbire bir çatırtı işittik ve koca bir domuzun, bütün heybetile bir karabelâ gibi kendisini üzerimize attığını gördük.

Canhavlile ve insiyakî bir hareketle arkadaş, kendini sağa fırlattı, ben de kendimi sola attım ve domuz ortamızdan hışım gibi geçti, gitti.

Eğer bis an oldu ğumuz yerde kalsaydık ve kendimizi yana fırlatmasaydık iki-

mizi de çiğniyecek, canımıza okuya... Fakat domuz, burnunun dikine gid... tarafa sapmaz, sapamaz. Bizi kurtar... oldu. Yoksa şimdi çoktan cavlağı ç... bulunuyorduk biz...

*
* *

Avcılar kadar tatlı hikâye anlat... maz, fakat anlattıklarının yüzde dok... veresiye dinlemeli, derler. Avcılar d... nu biliyorlar. Bildikleri halde hey... macera anlatmak zevkinden de kend... alamıyorlar.

— Eğer bu da olmasa avcılığın nası kalmaz, diyorlar. Tek bıldırcın iki liralık cephane harca.. avcı ol... bir insanın bütün ömründe yürüyeme... kadar yol yürü, bir o kadar gez, ... imanın gevresin. Sonra da tek bıld... eve dön.

E oğlu senin av bulamadığını bil... beceriksizliğine hükmeder, sanır ki... sürüye rastladın da beceriksizliğin ... den ancak bir tanecik kuş avlıya... Avcı için, o tek bıldırcını kıymetl... mekten başka çare yoktur. Hem ... macera uydurmalı, şöyle olduydu, ... gittiydi demeli, heyecanlı bir hikâye... malı, elindeki tek bıldırcını da Zümr... kuşu gibi kemali iftiharla muhat... gözü önünde sallayıp:

— İşte, ben bu Zümrütanka ... böyle bir maceradan sonra hayatım... sına avlamıya muvaffak oldum, de... bir eda ile yürüyüvermelidir. O, ... ğın hikâyeye inanır mı, inanmaz mı ... bilmem. Fakat sen en büyük, en ... roman müellifinin bile hayalinden ... yen en heyecanlı vakayı yaşamış ... büyük bir zevkle anlatmış ve d... olursun. Üst tarafını düşünme. Z... san o kadar düşünse avcı olmaz.

Bakın, size bir hikâye anlatayı...

— İşte, ben bu Zümrütanka kuşunu böyle bir maceradan sonra hayatım bahasına avlamıya muvaffak oldum, der gibi...

AYRAMINDA

Ya...it KESLER

«Bir gün timarhaneden bir deli kaçmış, ...ış başını, mer'alara düşmüş. Bir haylı ...aştıktan sonra elinde tüfek, önünde ...ek, omuzunda torba, sırtında çanta avcıya rastlamış.

— Merhaba arkaş demiş, necisin sen?

— Avcıyım.

— Ne demek o ?. Ne iş yaparsın yani?

— Kuş avlarım.

— Hımmm.. kaç tane kuş avladın ...ün ?

— Bugün av yok. Hep boşa tüfek ...k. Topu topu bir kuş vurdum.

— Doyurur mu seni o bir kuş?

— Yok canım... Zaten ben avladığımı ...dım yemem ki.. eşe dosta hediye ...rim.

— Kaç saattir av peşindesin?

— Beş saattir dolaşıyorum.

— Ne kadar cephane yaktın?

— Şöyle böyle iki, üç liralık cephane ...cadım.

Deli arkasına dönmüş, parmağıyle kaç... timarhaneyi göstermiş,

— Şu binayı gördün mü arkadaş? demiş, ...cın o binanın civarına gitme!.. Büyük tehlükeye düşmüş olursun..

— Neden ?

— Ben oradan geliyorum. Beni deli ...e yakaladılar, oraya soktular, adamı ...rı beline kadar soğuk suya sokuyorlar, ...madık eziyet bırakmıyorlar. Halbuki ...n senin gibi bir iş te yapmış değilim. Eğer ...ni o civarda yakalarlarsa işin dumandır ...llahi. Ömrün gırtlağına kadar su içinde ...çmekle kalmaz, seni üstelik zincire de ...rurlar. Çünkü bu iş akıllı harcı olmak ...yle dursun her delinin kârı da değil.»

***

Anbarlıda, avcılar bayramındaydık. Vakit henüz erkendi. Daha davetlilerin hepsi gelmemiş, merasim başlamamıştı. Torbasını, tüfeğini omuzundan indiren, köpeğinin zincirini koyuveren avcı, olduğu yere çöküyor, hemen yanına birkaç avcı daha geliyor, bir grup yapıp tatlı tatlı anlatmıya başlıyorlardı. Ben de böyle bir grubun arasına karışmış, anlatılan hikâyeleri dinliyordum.

Bir haylı dolaştıktan sonra elinde tüfek, önünde köpek, omuzunda torba, sırtında çanta bir avcıya rastlamış.

Avcılar bayramı, denilince insanın hayalinde şöyle bir manzara canlanıyor:

Tüfeklerinin ucundan duman çıkan, çantaları, torbaları kuşlarla dolu, bellerinde tavşanlar asılı, köpeklerinin ağızları kanlı yüzlerce avcı, bu ağaçlı, bol gölgeli bir su başında toplanmışlar, yer yer ateşler yanmış, bıldırcınlar kızartılıyor, çulluk kebapları, tavşan yahnileri hazırlanıyor, her avcıda bir misafir ağırlama telâşı, bir hayhuy, bir koşuşma ki değme gitsin.

Halbuki Anbarlıda ben şu manzarayla karşılaştım: Güneş ortasında kavrulan otları kurumuş bir düzlük. Yüzlerce kadın, çoluk, çocuk, bir bandomuzika, içinde zerde pilâv kaynıyan kazanlar, üzeri sazla örtülmüş bir sayvan. İnsan, bu sayvanın altında mavi entarili, sırma başlıklı sünnet çocukları arıyor. Av namına da tek bıldırcın değil ya, bıldırcının adı bile yok. Avcı piyango gibi, yüz kişide bir kişiye rastlanıyor. Kadınlar ellerinde tüfekler, grup grup resim çıkarmıya çalışıyorlar ve fotoğrafçı bağırıyor:

— Şeytan doldurur, şu kavalların ağzını havaya doğru tutun yahu...

Tüfek, kadın elinde gül saksısına dikilmiş asma kabağı kadar gülünç oluyor.

Bir masa üzerinde biribirinden güzel üç kupa. Müteharrik domuza nişan alınacak. En iyi atıcılardan üçüne bu kupalar hediye edilecek.

Kendilerine güvenenler isimlerini yazdırıyorlar ve meydana çıkıyorlar. Fakat müteharrik domuz bir türlü hareket edemiyor, babayiğit nişancı haykırıyor:

— Kımıldatın şunu, temizleyivereyim.

Düdükler ötüyor ve atış başlıyor, fakat babayiğit nişancının bütün kurşunları boşa gidiyor.

Bir başkası, bir başkası, bir başkası daha sırasını savıyorlar, fakat domuzun kılına bile dokunan yok. Hem de ateş otuz beş metreden yapılıyor ve domuz gayet ağır gidiyor. Nihayet bir usta avcı (!) domuzun kuyruk ucunu sıyırtabiliyor, hedeften sesleniyorlar:

— Birrr....

Bir başka usta avcı, üç rakamından, yani domuzun kuyruğunun ortasından vurmağa muvaffak oluyor.

İhtiyar ve mütekait avcı yerinden kalkıyor, hedefe gidip oturuyor:

Kadınlar ellerinde tüfekler, grup grup resim çıkarmıya çalışıyorlar ve fotoğrafçı bağırıyor:

— Arkası 26 ıncı sayfada —

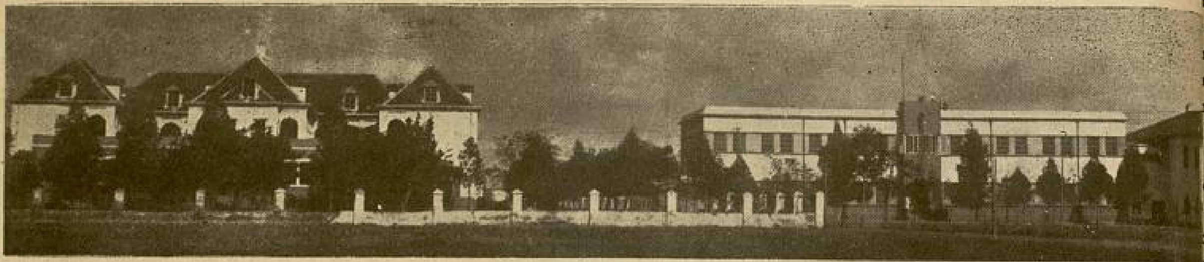

Adana_Öğretmen Okulu

Seyahat intibaları:

Adana Öğretmen Okulunda Bir Saat

Memleketimizin öğünmiye değer bir irfan müessesesi olan Adana Erkek Öğretm okulu bu sene de 115 mezun vermiştir.

Yazan : Ali Enver TOKSO

Muntazam bir yoldan ilerliyoruz. Benim, sıcaktan şikâyetime arabacı şöyle cevap veriyor:

— Bu da sıcak mı ki? Geçen sene bu günler terimizi silmekten atları sürecek vakit bulamazdık.

Belli ki, pireyi deve yapıyordu. Sanki burası, güneşin toprağa en çok indiği bir yerdi. Böyle desem işi ahbaplığa dökmüş olacaktık. O sürdü, ben sustum.

***

Adana Erkek Öğretmen okulunun geniş ve güzel bahçesindeyim. Boylu, boysuz ağaçlar, çiçekler, çimler ve bunlar arasına yerleştirilmiş, yer yer sıralar. Her köşede ciddî bir itina ve intizam göze çarpıyor.

Hademe, ziyaretimi direktöre bildirdi. Maarif hayat ve kadrosundaki kıymetli mevkiini gıyaben bildiğim değerli direktör Bay Naci Ecer, büyük bir nezaket ve tevazu eseri olarak beni koridorda karşıladı.

— Bu ziyareti esasen biliyorduk, diyordu, seyahat esnasında Adanaya da uğrıyacağınızı gazete ve mecmualarda okumuştuk. İki meslek arasındaki sıkı münasebet itibariyle herhalde bu eski irfan ocağımıza uğramadan Adanayı terketmezsiniz, biliyorduk..

Ve ilâve etti:

— Bunu herhangi bir maksatla söylemiyorum, tabiî. Kadro, eldeki proğram ve talimatnameyi tatbik etmekten başka birşey yapmış değildir.

Burada kaldığım bir saat zarfında görüp öğrendiklerim bana bu sözlerin yüksek bir tevazu eseri olduğunu anlatmakta gecikmedi.

***

Gezdiğim ve bütün teçhizat, malzeme, lâboratuvar, konferans ve temsil salonlarını, kitapsaray, sair teşkilâtını ayrı ayrı gördüğüm Adana Erkek Öğretmen okulu her hususta mükemmel, modern ve ileri bir ilim ve irfan müessesesidir. Talebenin tam ve şekilde yetişebilmesi için lüzu sıtaların hemen hepsi mevcut. let, okulu Avrupadaki emsali sine ulaştırmak yolunda hiçbi kârlıktan çekinmemiş.

Daha iyisi, bu müessesenin müessese müdavimlerinin ken teslim edildiği öğretmen kadr çok mümtaz ve kıymetli şahsiye mürekkep oluşudur. Bir teşek müessese, gayet mükemmel teç malzemeye, en son icaplara azamî masrafla tedarik edilmiş vasıtalara malik olabilir. Fakat bir teşekkül ve müessesenin ve bahusus hayatta çok mühi feler alacak kimseleri, bu vasıtal istifadeyle yetiştirmek külfetini eyliyen öğretmen kadrosu, isten saf ve şeraiti haiz olmazsa b randıman alınamadıktan başka çen teçhizat ve vasıtaların da kalmaz. Adana Erkek Öğretme her iki cepheden de eksiği mesut bir irfan ocağıdır.

Burada, hayatından memnu yan tek insan gösterilemez. muavin, öğretmen ve talebe he ,üzlerinden sevinç ve neş'e, d anlıyan insanların memnuniyeti Tek kelimeyle: Mümtaz ve metli bir kadro ve bu kadro güzel, şuurlu ve mükemmel yetişmekte olan bir gençlik.

***

1909 tarihinde üç sınıflı ve

Keman kursuna devam eden öğreniciler

rak açılmış olan okuldan 1937 - 1938 s yılı sonuna kadar 498 genç mezun ıuştur. Hâlen üç meslekî sınıftan ret olan okul, bu yıl 115 gence dipıa vermektedir. Yatılı ve 250 mevludur.

Mektepte spor, kooperatif, izcilik, oğrafçılık, müzik, temsil, mecmua kitapsaray gibi muntazam faaliyetli iz talebe teşekkülü vardır. Bunlarn bilhassa müzik faaliyeti zikre şaıdır. Müzikle uğraşan talebe adedi 45 nisbetindedir.

Mecmua kolu bu sene (1937 - 1938 zunları hatırası) adlı bir mecmua arıyor. Mektep kitaphanesinde, taeyi her suretle alâkalandıracak 3489 kitap vardır.

Derslere olduğu kadar talebenin ne, içme ve giymesine de fevkalâde kat ediliyor. Disiplin son derece im. Günlük mesai ve istirahat proğıı en ufak bir sekteye mahal bırakmaksızın tatbik olunuyor. Zaten bu proğram talebenin prensibi olmuş ve bu hayata tamamiyle intibak eylemiştir.

Mandölin kursuna devam eden öğreniciler

***

Adana şehri icin gerçekten övünülecek bir irfan kaynağı olan bu binayı, en küçük teferruatına kadar gözden geçirdik. Dersler, ders levazımı, bütün tesisat ve teşekküller hakkında mufassal izahlar aldım. Bunları öğrendikten sonra daha bir defa kani oldum ki (Adana Öğretmen Okulu) eşleri arasında birinci safa geçmek liyakatını bihakkin kazanmıştır.

Sayın direktöre, gösterilen nezaket ve iyi kabulden ötürü mecmuamız namına teşekkür edip ayrılırken bütün seyahatim müddetince hasıl ettiğim intibaların en güzel ve silinmezini taşıyordum.

Okul bahçesi
●
Yemek salonu

Okulun iki görünüşü
●
Okul Öğretmenleri bir arada: (X) işaretli Direktör Mehmet Naci Ecerdir

Okulun taraçasından Adananın görünüşü
●
Okulun Kitapsarayı

BİR DAMLA RAKININ

Hatırası

Yazan : NACİ SADUL[LAH]

— 1 —

Biz çok asil âiledenmişiz.

Benim babamın, dedesinin büyük dedesinin, büyük dedesi mukaddes ve muhterem «Baküs» hazretleri, devrinin âdeta Allahıymış

Geçenlerde, Mazhar Osman adında bir zat, bizim sülâlenin tarihteki büyük fütuhatından bahsediyordu.

Onun yazdıklarına göre, ecdadımın beceremediği marifet kalmamış.

Asırlarca, insanları kukla gibi parmağımızda oynatmışız.

Dedelerimin ömürleri, hünkâr sofralarında, debdebeli saray âlemlerinde, şâşaalı cihangir meclislerinde geçmiş.

Bizim âilenin kral meclisleriade yer bulamıyan en itibarsız mensupları bile, nice sofralarda baş tacı edilmişler.

Hem âile efradımdan hiç kimse, girdiği hiçbir mec'iste, dalkavuk, sığıntı, mağlûp vaziyete düşmemiş. Hepsi de kurnaz davranmışlar, yumuşak başlı görünmüşler, meclislere neşe sacmışlar, fakat neticede, etraflarına toplananlara, her istediklerini yaptırmışlar. Yeryüzünde, emrimize, arzumuza boyun eğmiyen insan kalmamış.

Dilediğimizi ağlatmış, dilediğimizi güldürmüşüz.

İstediğimizi öldürtmüş, istediğimizi zindana attırmış, istediğimizi menfaya sürdürtmüş, istediğimizi süründürmüşüz!

Kimine teselli, kimine neşe, kimine öğüt, kimine emir, kimine cür'et, kimine ceza, kimine ıstırap dağıtmış, kimine akıl vermiş, kiminin aklını almışız.

Bizim yüzümüzden kanlar dökülmüş, memleketler yıkılmış, hanümanlar sönmüş, kıyametler kopmuş!

Maamafih, düşmanlarımız da yok değilmiş. Onlar, her devirde, bizi gözden düşürmek, saltanatımızı yıkmak için var kuvvetlerile çabalamışlar, hattâ içlerinde, insanların bizimle temasta bulunmalarını yasak etmeğe kalkışanlar bile çıkmış.

Halâ bugün bile bizimle uğraşan gafiller var. Fahrettin Kerim adında bir âsi, yeşil bir bayrak açıp ortaya çıkmış.

Biçarenin niyeti, bu yeşil bayrağın altında ordular toplayıp üzerimize yürümek, tacımızı, tahtımızı tarümar etmekmiş.

Ben, bir bizim kuvvetimizi, bir de o hayelperestlerin zafını düşündükçe, fıkır fıkır gülmekten kendimi alamıyorum.

Düşünüyorum da, memleketin bütün meyhaneleri, gazinoları, barları, umumî, hattâ birçok hususî evleri, ordularımızla dolu.

Bu karargâhlarda her gece yüzbinlerce askerimiz, kavgaya müheyya bulunuyor.

Bu seferber kuvvetlerin ayaklanmaları, bir işaretimize, bir tahrikimize bakıyor.

Onları bir dürtsek, Fahrettin Kerimin yeşil bayrağını, mutfak paçavrası gibi parça parça edip suratına fırlatırlar.

Bu vaziyette, bu âsinin, üzerimize saldırmıya yeltenmesi ile, Donkişotun yeldeğirmenlerine saldırması arasında ne fark var?

Tabaamız her gece:

«Çıkmam Allah etmesin meyhaneden!»

Diye avaz avaz bağırarak bize sadakatlerini ilân edip dururlarken, bu Donkişota da ne oluyor?

Geçen gün, şöyle bir hesapladım: Memleketin içinde hakim olmadığımız köşe, sınıf kalmamış.

Yediden yetmişe kadar, zenginden dilenciye kadar, herkes emrimizde. Orgeneral «Kulüb» ün emrinde, muazzam bir kolordu var. General «Âlem» in, General İstafilinanın, general «Bahçe» nin, general «Yeni» nin, ve mareşal «Altunbaş» ın emirlerindeki kolordular, Bonapart ordularından bile üstün.

Henüz isimlerini duyamadığım kumandanlarımızın elleri altında bulunan kuvvetler de caba.

Biz bu vaziyette iken, Fahrettin Kerim, Şirket, Akay vapurlarında «Boza» seferleri tertip ediyor. Aklısıra, bu gülünç nümayişlerle, bizim gözlerimizi ürkütecek!

Şaşarım aklına!.. Çünkü bu biçarelerin, bu nisbetsiz kavgada, meşhur «boza»ları gibi ekşiyecekleri muhakkak!

Meselâ, «dördüncü kuvvet» diye güvendikleri «Matbuat» bile emrimize âmade.

Onlardan hangisine sözümüz, hükmümüz, hatırımız geçmez?

Peyami Safasına mı? Mahmut Yesarisine mi? Ömer Rıza Doğruluna mı? Çallı İbrahimine mi? Yoksa, hatıratımı yazarken, Kâtip diye kullandığım Naci Sadullahına mı?

Zaten, biz, bu kadar kuvvetli olduğumuz için, Fahrettin Kerim gibileriyle mücadeleye tenezzül etmiyoruz ya!

Ecdadımın, sayısız zaferlerle dolu şanlı şerefli tarihini düşündükçe, [i]cimden, gururumdan, adeta şişe[…]mıyorum.

Bu gün ahdettim: Ben de, [...] lâyık bir «damla» olacağım. Ve [...]mın yüzünü kara çıkarmıyacağım[...]

***

— 2 —

Şu anda, «Bahçe» rakısının [...]yon, beş yüz bin altı yüz ikinci [...]şişe» si «ihtiyat» efradındanım.

Şişenin içinde, tam 28,000 «d[...]

Ve şu anda, bir gazino büfesinin [...] bulunuyoruz. Şişemiz bu rafta yal[...] Bize komşu bulunan büyüklü kü[...]şelerden bazıları akrabalarımızla [...]

Ben, şişemizin en alt katında[...]

Bulunduğumuz gazinoda, her [...] patırdı kopuyor. Tabanca seslerin[...]ralardan, feryatlardan belli ki, bi[...]vel kavgaya girişmiş olan arkada[...]yük muvaffakiyetler, zaferler kaza[...]

Bizi henüz cepheye sevketmiy[...] manzaraları göre göre kavgaya a[...] bu patırdılara baka baka tecrüb[...] olmamız, biraz daha gelişip, kuvv[...]miz için bizi dinlendiriyorlar.

Fakat bizden evvel cepheye [...]lenlerin muvaffakiyetlerini görüp [...]ca, içimiz içimize sığmıyor. Hepim[...] evvel, cepheye, mücadeleye ve [...] kavuşmak arzusile fıkırdıyoruz.

Şu anda, içimde öyle bir kuvv[...] diyorum ki, tek başıma, bir sür[...] delirtebileceğimi sanıyorum. Hem [...]mek, kuvvetimi artırıyor, ve bu [...] biraz daha kuvvetlendiriyor.

Bulunduğumuz raf, bütün me[...] hâkim, her tarafı görüyor, hattâ [...] herşeyi duyuyoruz. İnsanların, g[...] önünde, bizimkilere birer birer [...] oluşlarını, imrene imrene seyred[...]

Boş zamanlarımızı da, dediko[du ya]makla geçiriyoruz.

İçimizde görmüş geçirmiş a[...]da var. Bu akşam onlardan biris[...]zun bir konferans verdi. Bu istif[...]feransı dinlerken, o kadar zevk[...]şuz ki, az kalsın kendimizden [...] «anason» kesiliyorduk.

O:

«— Muhterem damlalar... ded[i] [...] mağlûp olmak istemiyorsanız, zi[...]

üzden ayrılmayın, ittifaktan kuvvet, retten de zafer doğar.

Şimdi, rahat rahat dinleniyorsunuz. ğün cephede bulunan arkadaşlarınızın tan seyrettiğiniz mücadeleleri size ca- görünüyor. Fakat onların, zafere ka- nak için, nerelerden geçtiklerini, ne- çektiklerini biliyor, düşünüyor musu- ?

Bu raftan indikten sonra, şu gördüğü- masalardan birisine götürüleceğiz. Orada fena niyetlerimizi, fasit maksat- nızı iyice gizlemek mecburiyetinde- O masada, görücüye çıkmış mahcup, bir taze gibi uslu durmalıyız ki, in- ara cazip görünelim.

O takdirde, o safdiller, bizden kendi- ne hiçbir fenalık gelmiyeceğine inanır- ve şu tepemizde gördüğünüz kapağı rıp atarlar, bizi hürriyete kavuşturur- Şişeden, kadeh denilen tayyarelere bin- ip, havalanacağız, ve « insan ağzı» na olunacağız. Sonra karanlık Bel'um ızından, zından gibi meri yollarından p, mideye ineceğiz. Mideden ince ba- aklara varacağız. Oradan insan isimli, dünyanın her köşesini dolaşan «da- » isimli tünele gireceğiz. Ve işte bu tüneller, bizi beyin denilen cennete ıştıracak.

Beyin denilen bu tepeyi iyi tuttuğu- takdirde, zafer bizimdir. Beyine hâ- olduk muydu, ele geçirdiğimiz insanı emre âmade bir uşak haline getirmiş ırız.

Tecrübeli rakı damlası, içini hasretle :

— Ah... dedi... Günün birinde, böyle bir cemaat, biribirimizden ayrılmadan, insan beyninde karargâh kurabilsek!.. O zaman, şu gördüğünüz insanlarla ne eğlene geçireceğimiz anların zev- doyum olmaz!..

Düşünün bir kere... Ne badireler at- ak işgal ettiğimiz beynin sahibi, ar- kölemizdir.

— Dur! diyeceğiz, duracak,
— Vur! diyeceğiz, vuracak,
— Sev! diyeceğiz, sevecek,
— Öl! diyeceğiz ölecek!

O biçareyi ister oynatır, ister sustu- ister bağırtır, ister saldırtır, ister ka- rız! Ferman, kumanda, neşe zafer adir!»

O akşam, dikkatle dinlediğim bu söz- beni uzun uzun düşündürdü.

Vakıa, o beyin denilen cennete kavuş- gülmek, eğlenmek, emretmek, hâkim k bana çok cazip görünüyor.

Fakat şu zavallı insancıklardan ne is- uz? Ezeldenberi, onları rezil etmek- zevk alışımızın sebebi ne?

Bizi seviyorlar, hem o kadar seviyor- ki; içlerinden:

«— Ben şehidi badeyim!» diye gurur- lananlar, uğrumuzda can vermeyi saadet sayanlar var. Bir çokları, ölülerinin bi- zimle yıkanmasını istiyorlar. Hattâ arka- daşlardan duyduğuma göre, mezarda bile bizden ayrılmak istemiyenler varmış.

Hayyam adında birisi, ciltlerle yazı ya- zarak bize ilânı aşk etmiş. Bekri Mustafa, ömrünün sonuna kadar bize sadık kalmış. Şu halde, şu biçare insanlardan daha ne istiyoruz?. Onlara fenalık etmekten zevk duyuşumuzun sebebi ne?

Acaba bizim, sulhperverliğimiz de insan- ların sulhperverliğinden farksız mı? Yoksa biz de kadına mı benziyoruz?

Dün gece, sabaha kadar bunu dü- şündüm: Doğrusu, benim gibi Hamburg misketinin sulbünden gelen asil bir rakı damlasına böyle haksız bir gaddarlığı ya- kıştıramadım.

***

— 3 —

Birkaç gündenberi, en çok içerlediğim mahlûklar, kadınlar!.. Onlar, bizi, sade sevmemekle kalmıyorlar, erkeklere, ken- dilerinden fazla hakim olduğumuz için, adeta kıskanıyorlar.

Geçen gece, büfenin penceresi önünde- ki masada bir karı koca oturuyordu. Ben, onları hem iyice görüyorum, hem de ko- nuştuklarını işitebiliyordum.

Erkek, garsondan bizi istedi. Kadın, tıpkı, masaya rakibesi çağırılır gibi kaş- larını çattı, sesini sertleştirdi. Ve zavallı adamcağıza:

— Ne olur, dedi, bir gececik olsun, şu zıkkımdan vazgeç!

Şıllığın bu küstahlığı hepimizi çileden çıkardı, hepimiz sarhoş gibi hiddetlen- miştik. Bereket, zavallı adamcağız, bize zıkkım diyen şırfıntıya ağzının payını verdi:

«— Şuradan, dedi, iki damla rakı istedim. Onu da burnumdan getirme!»

Kadın, korkudan sesini kesti, fakat suratının asıklığı gitmedi.

Eğer o anda, o adamcağızın beynine girmiş olsaydık, kadını iyice pataklataca- ğımız muhakkaktı!

Maamafih, bir saat sonra, yüreğimize sular serpildi. Çünkü o masaya giden üç şişe dolusu arkadaş, bize hakaret eden mütecaviz şıllığı, müstahak olduğu cezaya uğrattılar.

Bir aralık, asık surat görmekten bıkan adamcağız, etrafını seyretmeğe başlamıştı. O zaman, bize düşman olan asık yüzlü kadın; perestişkârımıza nahak yere çıkıştı:

— Yine, dedi, gözlerin sağa sola kaymıya başladı... Ben sana demedim mi? Bu zıkkım, şişede durduğu gibi durur mu?

Bu sözler, bize toz kondurmak istemi- yen sadık âşığımızı çileden çıkarmıştı. Bizim arkadaşlar da iyice teşvik etmiş olacaklardı ki, kadının bize zıkkım diyen ağzını, elinin tersile şamarladı.

Bu nefis sahne, hepimize candan bir: «— Oh...» çektirmişti!

Sanki bize dil uzatmasa olmaz mıydı?

Biz şişede durduğumuz gibi durmaz- mışız!

Bu saçma sözü duyup ta, küplere bin- memek imkânı var mı?.

Senelerce, bir şişe içinde otur, bekle, dinlen. Ondan sonra da, biraz insana ka- rıştığın gün en ufak hoppalığı, hafifliği sana çok görsünler! Bizim hakkı hayatı- mız yok mu? Ne yalan söyliyeyim, bu in- safsızlığı görünce, hemcinslerimin insan- lara düşman oluşlarını haklı göresim gel- di. Biz şişede durduğumuz gibi durmuyor- muşuz. Sanki kendileri, dünyaya geldikten sonra analarının karnında olduğu gibi du- ruyorlar mı? Hem bilhassa bu kadınlar, bizi niçin çekemiyorlar kuzum?

Erkekleri kılıbıklıktan kurtardığımız, kazaklaştırdığımız için mi? İnsanlara doğ- ruyu, «hakikat»ı söylettiğimiz için mi? Erkekleri, kendilerinden fazla peşimizden sürüklediğimiz için mi? Yoksa, kocaları- nın kazançlarına ortak olduğumuz için mi?

Arkadaşlar söyliyorlar: Bizi erkekle- rin gözlerinden düşürmek için ne iftiralar icat etmemişler, Yarabbim?

Güya, bizi sevenler, ölür, delirir, sü- rünürmüş. İnsanları her fenalığa sürükli- yen bizmişiz. Biz ümmülhabaismişiz. Biz âşığın ışkını, fasığın fıskını meydana ko- yarmışız.

Halbuki, biz, ne kendileri gibi, erkek- lerin başının etini yiyoruz, ne de yüz lira aylık alan biçare memurdan binlerce lira- lık kürk manto istiyoruz.

Erkekleri öldüren de, delirten de, sü- ründüren de kendileri.

Biçare erkekler, ölmekten, delirmek- ten, sürünmekten kurtulmak için bize sa- rılıyorlar.

Eğer biz, insanlara fenalık ediyorsak, bu, iyiliğimizin, kadrimizin bilinmeyişin- dendir. Buna hiddetlendiğimiz için öç alıyoruz. Kadınlar, bizimle uğraşacaklarına, bizden ibret alsalar daha kârlı çıkmazlar mı?

Erkeklere, bizim verdiğimiz neşeyi niçin veremiyorlar? Niçin bizim gibi, erkeklerin gamlarını, tasalarını dağıtamıyorlar?

Zaten, bizi çekemeyişleri, bize düşman oluşları da, bunu beceremeyiş erinden gel- miyor mu?

Bereket, bizim kadrimizi, kıymetimizi bilenler onlardan daha çok.

Bize: «Abuhayat», «Zemzem suyu» diyenler bile var. Doğrusu aranırsa, biz bu sıfatlara hakkile lâyıkız.

Memlekette binlerce meyhaneci, bin- lerce gazinocu, on binlerce garson, yüz- lerce sanatkâr, bizim sayemizde geç nmi- yor mu?

(Sonu gelecek sayıda)

Arsenal kalecisi bir hücumu keserken

SPOR

Balkan oyunlarında bir hezimet daha!...

Dokuzuncu Balkan oyunları Yugoslav federasyonunun organizasyoniyle Belgratta yapıldı.

1930 da Yunan atletizm teşkilâtının teşebbüsiyle başlıyan bu müsabakalar beş defa Atinada, iki defa Yugoslavyada, bir defa bizde, geçen sene de Romanyada yapılmıştı.

Dokuz senedenberi hiç aksamadan yapılan bu müsabakalar, Balkanları bir araya toplıyan tek spor hareketidir.

Şimdiye kadar iştirak ettiğimiz Balkan müsabakalarının 1933 senesinde Atinadakinde pek muvaffakıyetli müsabakalar yapan atletlerimiz, son gün büyük bir talihsizliğe uğramışlar ve kaybettikleri tek bir sayı yüzünden 61 puvanla Romanyalılarla berabere kalarak üçüncü olmuşlardı.

O tarihten sonra yapılan bütün Balkan oyunlarında Türk takımı dördüncülükten kurtulamadı.

1935 senesi İstanbulda yapılan Balkan oyunları da, Türk takımının parlak muvaffakıyetleriyle geçmiş. Atletlerimizden Karakaş cirit atma birinciliğini aldığı gibi, Haydar, Veysi, İrfan, Raif, Pulat gibi atletlerimiz ikincilik ve üçüncülük dereceleriyle muvaffakıyet göstermişler ve Türk takımı o müsabakalarda 74 sayı gibi şimdiye kadar nasip olmıyan bir puvan kazanmışlardı.

O tarihten sonra yerini, genç atletlere bırakan emektarlar sahadan çekilmişler ve takım da her girdiği Balkan oyunundan fena dereceler alarak memlekete dönmüştür.

Üç senedir, takımımız 20 ile 30 puvan arasında dolaşmaktadır.

Rakiplerimizle aramızdaki bu büyük sayı farkı, bizde atletizmin lâyık olduğu derecede inkişaf etmediğini gösteren pek canlı bir misaldir.

Spor teşkilâtının bile bir ödevi olan muameleyi yaptığı bu sporun günden güne sukut etmesi endişe edilecek bir haldir.

Her federasyon kendi şubesi için esaslı tedbirler aldığı halde atletizm federasyonu bu sporu tamamiyle üzerine, hattâ kendi haline bırakmıştır.

Atletizm federasyonunun esaslı bir antrenörü yoktur. Atletizm federasyonunun muayyen bir proğramı yoktur.

Atletizm federasyonunun spor teşkilâtının emrettiği ve her atlette bulunmasını mecburî kıldığı lisanlarla alâkası yoktur.

Burada yazıp saymakla bitiremiyeceğimiz bu alâkasızlıklar içinde elbette Balkan oyunlarında derece almamıza da imkân yoktur.

110 metre musabakasında birinci, ikinci ve üçüncü gelenler : Şeref sehpasında merasim yapılırken

Yedi ay evvel Avusturyadan gelen Göning de bu sene Türk takımında yer almasaydı, Balkan oyunlarında bir tek muvaffakıyet göstermemize de inkân yoktu.

Üç gün devam eden Balkan müsabakaları kapandığı zaman, Yunanlılar 125, Yugoslavlar 112 ½, Romanyalılar 58, bizimkiler 28 ½, Arnavutlar da ... la memleketlerine döndüler.

Belgratta yapılan müsabakal... yer alan Yunanlılarla aramızdak... fenin ne kadar açık olduğunu p... bir şekilde göstermektedir.

Balkan oyunlarından üç b... evvel yapılan hazırlıklarla bu... cık sayı toplıyarak memlekete... atletlerimize federasyonun te... bile etmesi lâzımdır.

Arsenal müşkül vaziye...

İngilterede lik maçları başl... kulüp arasında yapılan bu ma... ay devam ettikten sonra nihaye... cektir. Her likte yirmi iki takım... duğu için maçlar iki devre ol... pılacak ve her takım tam 42 ma... caktır.

Zan ve tahmin edildiğinde... alâkagören bu maçlar o nisb... hasılat topladığı için her ku... sasına biraz daha fazla para at... için büyük fedakârlıklar yapma...

İki ay evvel 103 bin Türk... birinci lik ikincisi olan Wolver... takımından bir soliç sa... lik şampiyonu Arsenal... yaptığı büyük malî fe... rağmen hemen her haft... bıyetten kurtulamamal...

Lik şampiyonu Ars... diye kadar altı maç yap...

Bu maçlardan ikisin... birinde berabere, üç... mağlûp oldu.

Her ne kadar daha ... oyunu varsa da başta... meşhur takımlardan B... arasında yedi sayı gibi... vardır.

Haddizatında bu ... büyük gibi görülmiyor... giltere futbolünde bu... büyük bir ehemmiyeti ...

Herhalde mevsim ort... bu vaziyet Arsenal le... şekil ala- caktır.

10,00 metre koşulurken

Mensur Şiirler :

SÖYLİYEN KALBİMDİR

: 25

Yazan : TEVFİK TANYOLAÇ

…öyle. niçin.. hayran olduğum zekânın …yayına zehirli sitem ve istihza okla… doldurup kalbime bir bir salıyorsun …n ?..

…Ve sen, pek iyi bilirsin ki ben; onların …irisinden kaçamam, kaçmayı bilsem de …klaşamam... Kalbim, oklarının bu öl…en zehrini kuşanınca, yenilerine yer …ak için büyür. Onun büyümesini bir …avemet telâkki edeceksin diye üzülü…m.. ve o zaman ben, seni üzmiye… diye, göz bebeklerimi çeviririm..

…Korkarım, içim, kavak ağacının yap…arına titremekte örnek olur. Kalbimi …göz bebeklerimi ne kadar müşkül va…te soktuğunu hiçte mi bilmiyorsun ?.

…Kalbim ve göz bebeklerim seninle o …ar dolu ki.. seni incitmemek için nereye …asınlar ? Söyle !.

…Korkumun sebebi budur işte iki gö…ı !..

…Sen, gine hiç düşünmeden, en zehirli …rını sal.

…Sevgi; sevgilinin yaralanan can evinde …l gizleneceğini kalbime ve göz be…lerime öğrertti.

…Sorma, bunun nasıl olduğunu bilsey…, bu biricik sırrımı da söylerdim.

…Ömrümü rakamlarla yuğursaydım ne …okları, ne de açtıkları yaraları saymak …nkün olmıyacaktı güzelim.

…Hiç acımadan vur. Bana acımak birinci …ahın olacaktır. Davam, seni kazanmak …albini fethetmektir. Bunu her zaman …emezmiyim ?

…Ve eğer seni kazanamadan gidersem; …iç ıslanmıyacak kirpiklerin nemlenme… Bu yolda, ben ne ilkim ne son.. …t sen, her zaman ilk ve sonsun. De…re gömdüğün oklardan birkaçı :

— Mağrursun.

— Ne pahasına olursa olsun seni sevmekle.

— Zekâna güveniyorsun.

— Kâinatında hasretinin havasına bürünmüş; bir mahrekte dolaşmağa mahkûm ve seni fethedemiyen bir seyyareciğe aslâ..

— Kendine güveniyorsun !

— Ölürken bile inanan ve döğüşmeyi seven bir insan kadar.

— Şair misin ?!.

— Hiçbir zaman « şairim » demedim. Fakat, derinliğini, inceliğini, iyliğini ve yalnız benim için olan uçurumlarının korkunçluğunu terennüm etmek için şair olmak isterim. Şiirin ne renkle, ne muzikle, ne de kelimeyle avlanamıyacağına inanıyorum.

Şu küçük parçam, taklit olan şiirlerin bir taklidi bile değil.

Gözlerini öpmek şerefine ererlerse, bana « şair misin ? daha beter ol » demiyeceksin.

Muhabbetini nihayetsizleştirdiğin bir kütlenin özleyişini mısralarım söyliyemiyor.

Rölünü ezberliyen bir aktör değilim. Duyduğum gibi yaşamak, yaşadığım gibi yazmak gayemdir.

Bu bahtiyarlığa birgün ersem daha ne isterdim. Şöhretin altın kanatlarını taşımak bir fanî için en büyük zevktir. Şafakları uyandıran kolların bana yeter sevgili.

Alnımı çarptığım ruhumun ufukları; alnımı kanayan güneşten bir çekice ve kendilerini de garip bir örse benzettiler. Bu çekiçle örsün dudakları arasından çıkan ses ne olabilir ?. İsyan, kahkaha, ümit ve bazan da böyle birkaç sessiz inilti.. göklerin sahifalarına yıldızlarla mısralar yazsam ne olacaktı sanki.. bu hasreti yokedebilecek miydim ?.. Kollarını açacak mıydın?

***

Kime dert yanayım ben. denizler almaz oldu.
Gökten bir ses gelmiyor; gökler sesimle doldu.
Susuz bir ufuk gibi kollarımı uzattım;
Gökler, aylar, yıldızlar, seni anarak soldu.

***

Kime dert yanayım ben..

. . .

devam etmiyorum, birşeye benzemedi. Kendim de beğenmedim. Birşey daha geliyor :

Mayıs gecelerinde, beni ona hatırlat !.
Bahçesini en içli şarkılarınla doldur;
Çiçekleri uyandır, sonsuz vefamı anlat..
Ve belki o, o zaman takacak bir gül bulur.

Şarkını kesme; fakat beni hiç hatırlatma !
Hatıram bile onca zehirli bir dikendir.
Gülden dem vurma; onu gülün adı kanatır.
Ay yok diye üzülme !. Uyanmadı, erkendir..

. . .

bu da birşey anlatmıyor.. bunu da geç..

***

Hasret, yine hasret; nerde doğmıyan evet ?.
Kıpkızıl bir gül açtı artık göğsümde hasret..
Alevinin aksidir, şu ürperen yıldızlar :
Onu gözyaşlarımla sulayan bir tek kız var.
Hasret, gine hasret, nerede doğmıyan evet ?
Yediveren bir güldür artık göğsümde bu dert !

. . .

bu da yazmak istediğim olmadı ve bilki seni anlatamamak, acımıyarak saldığın zehirli oklardan daha acı.

Zulmü yaratan melek; yoktan vareden ve ayırmıyan şafkati bâkir memelerinde emziren güzel cana kıyanım !..

Ve yine iyi, bilki kalbim de etek öpen bir el olmıyacak; fakat senin eteklerini, yıldızlarla, güneşlerle süslü göklerden daha üstün bilir ve onlara sarılırım. Bu sevgiyi bir faniye verdiğin için öğün ! Tahammülün son hududunda ye'es, niçin soğuk kahkahalarla gülüyor. Ve bu mısralarla her zaman dudaklarımı yakıyor :

Sana dolanan kollar, yıldızlara uzanır.
Ellerine sarılan o ellere ne mutlu !
Sensiz varılan ülke : Güneş olsa bulutlu..
Seni özliyen kalbim tatlı candan usanır.

. . . .

Ye'es ne söylerse söylesin vuslet var !.

Benliğimden ayrılmaz bir muzik olan sesin :

"— İnanıyorum.. inanıyorum !„

Bu: "Sevlyorum!„ un başka bir edasıdır.

Bunu hangi şiir, hangi müzik anlatır?.

Not : Geçen yazımda büyük ıstıraptan bahsederken, yazımın acele yazılışından olacak okunamıyan şu cümleyi ilâve ederim: " Vatan hasreti„

T. T.

800 metre koşosu

…Aksi takdirde meşhur bir takımın da …kaybettiği bu puvan vaziyeti dolayısıyle kendını kurtaramadığını görmüş olacağız !.

Amerikada büyük tenis maçları yapılıyor.

Amerika tenis şampiyonasında kardöfinale altı birleşik Amerikalı ve iki Avusturyalı kalmışlardır. Bu seneki şampiyona fevkalâde zevkli bir şekilde devam etmektedir. Çok çetin karşılaşmalar olmaktadır. Amerika şampiyonasına Avrupadan da birçok kıymetli tenisçiler iştirak etmişler, fakat birer birer mağlûp olarak turnuvadan çekilmişlerdir.

Kardöfinale kalma müsabakalarını veriyoruz :

Tek erkekler - Hopman (Avustralya) Mc Neille (Amerika) ya 6-4, 6-3, 7-5; B. Grant (Amerika) Quist (Avustralya) ya 6-1, 4-6, 6-1, 7-5; Budge (Amerika) C. E. Hare (İngiltere) ve 6-3. 6-4 6-0; Wood (Amerika) Kukuljeviç (Yugoslavya) ya 8-6, 6-4. 6-3 galip gelmişlerdir.

Tek bayanlar - Mlle Stammers (İngiltere) Mlle Vinslow (Amerika) ya 6-0. 6-2; Mlle Yedrzejowska (Polonya) Mlle Workman (Amerika) ya 6-4, 6-2; Mlle Marble (Amerika) Mlle Ltevenson (Avusturalya) va 6-1. 6-4; Mme Palfrey (Amerika) Mlle Coyne (Avusturalya) ya 8-6, 6-2 galip gelmişlerdir.

Ö. Besim KOŞALAY

Köyliler geçit resminde

Belediye reisi Naci Kodanaz kürsiye çıkıyor...

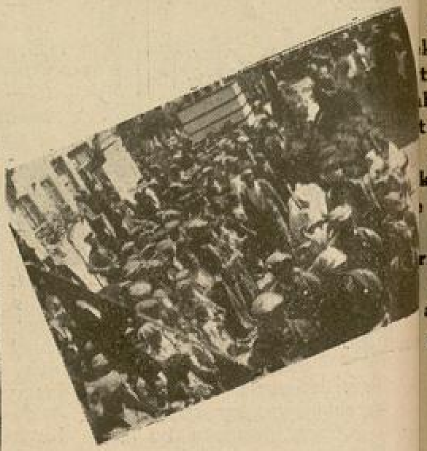

Geçit resmine iştirk edenler

Bir Şehir Röportajı :

BALIKESİRDE BİR GÜ

Yazan : BEKİR ALT

Kanatlanmış gibi uçan atın nal sesleri, meydanı dolduran binlerce insanın kulaklarında çınlıyor. Gözler, bu uçar gibi koşan atı kovalıyan atlıları seyrediyor. Binlerce insanın içten gelen uzun bir " ah „ sesi bütün nal seslerini söndürüyor. Bu (ah)ı yaratan; uçan atın, kanadı kırılmış bir kuş gibi, yere yuvarlanması ve üzerindeki subayın da yüzüstü düşmesi neticesidir. Fakat bu korkunç ve kötü tesadüf subaya tesir etmemiştir. Yerinden fırlıyor; şapkasını, toz toprak içinde kalan elbiselerini, dağılan saçlarını düzeltmeye fırsat aramadan zincire bağlı, kurtuluş perisinin zincirlerini çözmiye koşuyor. Zincirler çözülüyor. İstiklâl marşı bütün heybetile sahaya hâkim olurken, genç subay şakağından inen kana rağmen bir eliyle çelengi tutarken öteki eliyle de bir heykel gibi selâm duruyor.

***

Bu satırlar bir roman, bir hikâye, bir peri masalının edebiyatla yuğrulrulmuş başlangıcı değildir. Balıkesirin kurtuluşunun 16 ıncı yıldönümü olan 6 Eylûl günü bütün Balıkesirlilerle beraber şahit olduğum hâdisenin notudur.

Binlerce Balıkesirli, bu selâmdan sonra, memleketlerinin kurtuluş yıldönümünü kutlulıyan ve acı günleri hatırlatan, mutlu günlerin değerini bir kere de sözle anlatan hatipleri dinliyorlar. İkisi kız, biri erkek olan genç hatiplerden sonra, Balıkesirin Belediye reisi Naci Kodanaz kürsiye çıkıyor. Yurddaşlarına içten, samimî ve samimî olduğu kadar da kuvvetli olan cümlelerle hitap ediyor. Balıkesirliler, haklı olarak ona, alkışlarla teşekkür ediyorlar. Ve işte önümüzden askerler, okullular, teşekküller, millî, mahallî timsaller, esnaflar, sporcular sağlam adımlarla geçiyor.

***

Gecenin üçüne kadar süren gardenpartide binlerce Balıkesirli coşkunluk içinde kurtuluş günlerini yaşıyorlar.

Yazıcımız Belediye reisinin söylediklerini not ediyor.

Türkiyenin sayılı parklar[ı] Atatürk parkı pırıl pırıl ya[...] kesiri bu emsalsiz güzelliği [...] rünce, " burasını vermekde[n] sirlilerle birlikte bütün Türk[...] verir „ diyorum. Ve bu [...] içden gelen bir sesle hak [...] Türk, yalnız Balıkesir için [...] hangi bir karış toprağını y[...] memek için bütün kanını [...] hazırdır.

***

Belediye reisi Naci Koda[naz] karşıyayım.

Bay Naci, Balıkesirliler[...] misafirperverlik ve samimiy[...] tıyor :

— Balıkesiri, Atatürk de[...] bir şekle sokmak için gece[...] zümüzdür. Bu faaliyet sade[...] veya vilâyet makamlarını[n] değil, bütün Balıkesirin [...] vücud bulmaktadır.

Ve bunu da takiben şu [...] faaliyetleri hülâsa ediyorlar:

1 — Anafartalar cadde[...] letilmesiyle şehrin güzelliği[...] yoruz.

2 — Zahire hali bitmekte[...]

3 — Memleketin sıhha[...] eden Çayderesi kanalizasy[...] ikmal edilmektedir.

4 — Su derdinden kurtulmaktayız.

5 — Atatürk parkının plân dahilinki faaliyetlerinin ilerlediğini de biz t görebilirsiniz. Yüzme havuzu, çocuk hçesi, tenis kortu önümüzdeki sene tiyor.

6 — Çamlığa, bu sene de 1500 çam ktik. Burası birkaç sene sonra ikinci mükemmel bir mesire yeri olacaktır.

7 — Doğumevi ve Ebe okulu binarı inşaatı ilerlemektedir.

8 — Okuma hevesinin artışına 1800 aşan liseli gençle ve her sene 400 geçen öğretmen okulu ve binleri gölgede bırakan ilk okul talebesiyle cevap verebiliriz. Yeni nesilde hudutsuz bir okuma aşkı var. Maalesef bina yetiştiremiyoruz.

Reis, bana bilhassa Halkevi, spor kulüpleri faaliyetlerinden takdirle bahsetti. Halkevinin faalliyetlerini bir zaman yine bu sütunlarda yazmıştık.

Memlekette yiyecek ve içecek maddeler üzerinde edindiğim malûmat, bana Balıkesiri mümkünmertebe olsa da, hayat ucuzluğu rekoru yolunda gösterdi.

Balıkesirde en iyisinden olmak üzere ekmek 8,5 kuruş, koyun eti 40 kuruş, diğer sebze vesair gıdalar da komşu vilâyetlere nazaran hayli ucuzdur.

*
* *

Reis bay Naci Kodanaza teşekkür ederek ayrılırken Balıkesirin güzelliği ve ileri hareketi hakkında en münasip ve yerinde söz olarak okuyucularıma şu tek kelimeyi söyliyeceğim: Görünüz.

Balıkesiri görürseniz, söylenenlerin azlığını da kabülde gecikmiyeceksiniz.

Subay Attan düşdükten sonra

İstiklâl marşı dinlenirken

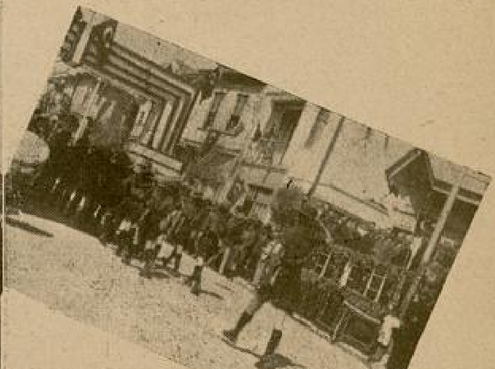

Geçit resminde izciler

Tarihî Dedikodular :

31 MART VE BİR JURNAL

Yazan : Abdurrahman Adil EREN

Abdülhamidin Yıldız Sarayında, Cevat bey isminde iki zat çalışmıştır. Birincisi Başmabeyinci Osman beyin oğlu olan Cevat beydir; diğeri de mu..acir Cevat bey adıyle yadolunan, hamiyetli bir zat olanıydı ki, Abdülhamide başkâtip oldu. 31 Mart vakasında sarayda bulundu.

Başkâtip Cevat bey yazları tebdil havaya Yakacık kariyesine gelirdi. Asıl yalısı Bebekte idi. Bebekte yalı komşusu bulunan ayandan Faik beyle pek sevişir, pek sıkı fıkı görüşürdü. Cevat bey yazlığa Yakacığa göçettikçe ayan azasından olan Faik bey de göçeder. Biribirlerine yakın olan iki evi kiralarlardı. Ben de yazlarımı Yakacıkta geçirmeğe başlamıştım.

Bir Cuma günü Cevat beyin ziyaretine gittim. Cevat bey evinin önüne sandalyeleri getirtti. Evin önü tenha bir meydancıktı. Cevat bey bana hitaben dedi ki:

— Adil bey! Sizin tarihî vakaları toplamakta olduğunuzu biliyorum. Ben söyliyeyim siz not edin:

(31 Mart vakasında Abdülhamit fevkalâde telâş etti. "Bu kıyamı vücuda getiren bence Sultan zade Prens Sabahattindir; kıyamı koparmaktan maksat ta beni hallettirmektir„ dedi.

Akşam yatsıya kadar Abdülhamit hep telâş eseri gösterdi ve kıyamın yatıştırılmasına intizar vaziyetinde bulundu. Yatsı ezanı okunduktan sonra Abdülhamide bir jurnal geldi. Jurnalda: "Padişahım telâş buyurmayınız. Uyandırdığımız ihtilâl ateşi sizin Jöntürklerden kurtulmanız içindir. Sizin lehinizdedir„ diye yazılıydı. Abdülhamit bu jurnalı aldıktan sonra müsterih oldu. Harem dairesine çekildi. Harem dairesinde kordon ile çekilir bir çıngırak vardı. Maruzatı mühimme gelip te hünkârı uyandırmak lâzım gelince, bu çıngırağı çeker hünkârı uyandırırdık. Gecenin bir saatında, resmen gelen mühim maruzatı taktim etmek mecburiyeti hasıl olmuştu. Harem çıngırağını çaldım, çaldım; kapı bir türlü açılmadı. Kordonu okadar çektim ki.. nihayet koptu).

Baş kâtip Cevat bey jurnalın kimin tarafından geldiğini söylemedi. Ne ben ve ne de Faik bey nezaket icabı sormadık. Fakat Cevat bey ölürken oğluna mühürlü bir zarf tevdi etmiştir. Bu zarf açıldığı zaman jurnalin kimin tarafından gönderildiği nasılsa anlaşılmıştır. Fakat bizler öğrenemedik ?!..

YARA KURT

№: 5

YAZAN : **RAGIP ŞEV**

BİRİNCİ KISIM

I

" Ve Leba'nın iki kızı vardı. Büyü-" ğünün adı Lea ve küçüğünün adı " Rahildi. Ve Rahil güzel endamlı ve " bakışı güzeldi ve Yakup Rahi li " sevdi „

Takvin 29.—

Yüzünde ince bir yaşmak vardı. Beyaz, yumuk ellerinin biri dirseğine kadar açılmıştı. Ve eteklerinden birini güzel parmaklarından ikisi ile tutuyor, minimini küçük ayağı, gergin, muntazam şeklile meydana çıkıyordu.

Gözlerini gözlerimden ayırmadan bana bakıyordu. İhtiyar babasının arkasında dururken bile onun sultanı, onun sahibi gibi haşmetli ve güzeldi. İri gözlerinin içinde garip ışıklar parlıyor ve ben konuşurken, o da ikide birde küçük dilile kırmızı, güzel ve etli dudaklarını ıslatıyordu.

İhtiyar mabeyinci arasıra kesik kesik öksürerek mırıldanıyordu:

— Sormayın Süleyman Bey, bizim ihtiyar ağayı da kaybettik. Dün hareme girmiş, girerken de kapının eşiğinde düşüp ölmüş.. eh, günü gelmişti amma, ne de olsa emektar.. peder efendi hazretleri nasıldırlar? Çoktan göremiyoruz.

— Dışarı çıktığı yok efendim. Ayaklarındaki romatizma onu pek rahatsız ediyor.

— Bakın, romatizma dediniz de, yüreğim parçalandı, bizim Mehparenin de ayaklarında bir sızı var, hele bir yağmur yağmıyor mu?

Ben hayretle genç kadının yüzüne baktım. O, bembeyaz dişlerini meydana vererek güldü:

— Ben değil efendim, hemşirem...

Babası, onun gülerek mırıldandığını görünce dönüp kızına baktı, sonra başını bana çevirdi:

— Ha, Mehlikadan bahsetmiyorum. Mehlikam, maşallah ailemiz içinde en sağlamı çıktı. On dokuz sene var ki, bir nezle dahi görmedi. Eh, Cenabırabbilâleminin lütfu ihsanı.. hamdüsenâ olsun.. Ruyizemin elbette böyle sıhhatte ve kemalde insanlara muhtaçtır. Sonra bizim gibi hasta, alil biçareler nasıl yaşarız?

— Estağfurullah beyba!..

— Bunun doğrusu bu, öyle değil mi beyefendi oğlum.. Zatiâliniz Ankaradan yeni geldiniz değil mi? Öyle ya, öyle ya,. artık bu tatil hep buralardasınız..

İhtiyar mabeyinci benimle konuşurken hiç te yüzüme bakmıyordu. Gözleri mütemadiyen arkamdaki iskele, sandallar, yalılar ve büyük ağaç üzerinde geziniyordu:

— Dün İstanbula inmiştim. Çocuklara biraz öteberi aldım.. bizim eski mütercim Asım beye rastgeldim.. kuzum, kulağıma birşey çalındı, acaba doğru mu?

— Ne gibi efendim.

— Efendim, gûya hilâfetin yeniden tesisine çalışılıyormuş!.

İhtiyar mabeyinci yüzüme ilk defa dikkatle baktı ve bekledi.

Gülerek dedim ki:

— Beyefendi, zatıâliniz artık devlet işlerinden çekildiniz, memlekette büyük bir inkılâba başlanırken böyle şeyleri düşünmek, böyle şeylerle meşgul olmak biraz tuhaf kaçmaz mı?. Siz, yalınızda sakin ve rahat keyfinize bakınız, hilâfet sizin, benim, şunun bunun, hepimizin unutacağı bir eski sedef çekmecedir ki, maalesef elimizde tuttukça küfleniyor. Meselâ onu bir müze köşesine bıraksak ta, başka işlerle meşgul olsak..

İhtiyar mabeyinci birdenbire silkinir gibi oldu; başını salladı, sonra ince bir sesle mırıldandı:

— Hakkıâliniz var, hakkıâliniz var.. efendim, bendeniz de..

— Estağfurullah...

— . . . . zaten bir rivayet sediyordum. Cenabıhak hükûm huriyemize uzun ömürler ve yesinde halâs bulduk. Hem de

İhtiyar adam girift kelime hükûmetin umdelerini methet lışıyor, her cümlede bir pot konuşuyordu.

Genç kadın ise, arkasında pırdamadan, iri lâcivert gözle kırpıştırmadan bana bakıyor aralık gözlerim, gözleri üstün kalınca, güzel yanağının biri h çukurlaşmağa, dudakları kıvrıl rilmeğe ve açılmağa başladı, gö En mânalı, en taze ve en gün şiyle gülüyordu. Birdenbire kapanıp açıldı, kırmızı diliyle larını ıslattı ve önüne baktı.

Benim sustuğumu gören ih beyinci başını kaldırarak dedi

— Evet, biz ihtiyarlar böy niye düşman oluyoruz. Arzu ed dünya hep bizim istediğimiz g yalnız biz, eskiler hâkim ola mize başkalarının geçmesini iktidar hep bizim elimizde halbuki... Beni dinlemiyorsu yahut biraz evvelki kusurum lendirdi..

— Yooooo, hayır, hayır.. rullah.. niçin sinirlendirsin!..

— Fakat... kendimi temize isterim, kuzum efendim, bu kirhaneye akşam yemeğine mısınız?.. Hem, refika da si istiyor. Pek merak etmiş, siz radaki işlerinize merak sardı verirsiniz değil mi?.

İhtiyar adama bakıyordu vet niçin vaki oluyordu? Ha mızda da pek samimiyet yok gibi ben de onunla ancak selâ Beylerbeyinin en güzel yalı rurlardı. Zengin bir aileye me

...eyinci Tevfik beyin bütün şöhreti
...da kızlarının, güzelliğinden ileri
...ordu. Bütün Boğaz Mehpareyle
...likaya taparlardı. İki kızkardeş te
...birinden ayrı, biribirinden fazla bir
...ll.k taşırdı. Mehparenin iri lâcivert
...eri vardı. Mehlikanınsa koyu siyah..
...parenin kumral, yumuşak, ipek
...saçları vardı. Mehlikanınsa koyu
..., kıvırcık ve parlak... Mehparenin
...ne beyaz, kar gibi bir teni vardı.
...likanınsa esmer, parlak ve yanık..
...parenin ince uzun, nahif bir vü-
... vardı Mehlikanınsa kuvvetli,
...m adaleli ve sert, orta bir boyu...
...lika bir yıl evvel bir bahriye mi-
...nıyla evlendirilmiş, bir yıl sonra da
...sının ölümiyle dul kalmışdı. Meh-
... ise henüz genç kızdı ve Boğazda
..., hiç kimseyle alâkadar olmadığını
...erlerdi. Mehlika sık sık gülerdi,
...pare ise gayet seyrek.. Mehlika
...nceden, gülmekten, söylemekten
...anırdı, Mehpare ise yalnız kalmak-
... susmaktan, düşünmekten ve ge-
...n...

— Canım beyefendiciğim, uzun boy-
...düşünmeğe ne hacet, bu akşam için
... veriniz, « geleceğim, gelirim! » di-
...z, bu vaad dahi bizi bahtiyar eder.

— Yok, hayır.. başka şeyler düşü-
...ordum.. hem efendim...

...Genç kadının gözleri yüzüme yal-
...r gibi bakıyordu. Başını hafifçe
...omuzuna bükmüş, ellerini beli hi-
...na kaldırarak parmaklarını kırmağa
...amıştı.

— . . . hem efendim, asıl şeref
...lenize ait.. emredersiniz, iltifat bu-
...yorsunuz. Bu akşam tasdi ederim.

***

...Gece, yalının önündeki bahçede,
...mellerinin sardığı bir kameriye al-
...a yemek yiyorduk. İhtiyar mabe-
...iyle karısı tam karşımda oturmuş-
... İki kızları da sağımda ve solumda,
...anın iki ucundaydılar, ikisinin de
...lerinde birer atlas maşlah, başla-
...a da ince, tül bir başörtü vardı.
...i de hiç konuşmadan sakin, ağır ve
...iz yemeklerini yiyorlardı.

...İhtiyar mabeyinciyse, durmadan ko-
...uyordu:

— Zamanın tebeddülüyle ahkâm de-
...yor, Süleyman beyefendi oğlumuz..
...le bugün arasındaki farklardan bi-
...e, insanın istediği gibi düşünebil-
...idir. Bugün sizden ayrıldıktan sonra
...hlikaya dedim ki: « Hilâfet meselesi
...eyman beyi sinirlendirdi, belki de
...akşam gelmiyecek.. belki de - af bu-
...un, böyle düşündüğüm için affınızı
...rham edeceğim - belki de dedim, bizi
...iyette bulunacaklar, polis kapımızı
...cak..

Genç dul başını yemeğinden kaldırarak:

— Baba! diye seslendi.

İhtiyar mabeyinci sustu. Ben, sakin sakin başımı salladım:

— Bir türlü kıştan kurtulamıyorsunuz. İlkbahar oldu, halâ üşüyor, soğuk almaktan korkuyorsunuz. Halbuki önümüzde bir yaz var ki, asırlarca devam edecek beyefendi...

İhtiyar mabeyincinin gözleri yaşarmıştı. Cebinden patiska bir mendil çıkararak, burnunu sildi, sonra yüzüme uysal bakışlarla baktı:

— Evet, evet... Biz birer ahmaktan başka birşey değiliz... Evet, evet.. ahmak... Budalayız.. okadar budala ki, bastığımız yeri, gittiğimiz yeri, gördüğümüz şeyi bilmiyoruz.. ah, böyle daha iyi oldu, biz bu inkılâp içinde harcanacağız. Gür başaklar yetişecek olan bir tarlanın, bir bahçenin gübresini teşkil ediyoruz, ne kadar fena yüreğimiz, ne kötü düşüncelerimiz olursa olsun, biz bu vazifeyi yapacağız, dikilen başlarımız üzerine hertürlü darbe inecek, susmağa, vazifemizi yapmağa mecburuz.

— Fakat, hayır,, dedim. Sizin susmağa kiçbir mecburiyetiniz yok, fikrinizi istediğiniz gibi söyliyebilirsiniz. Yeter ki, bu fikriniz bir topluluğu ifna ve tahrik etmesin, yeter ki muzir düşünceler saçıp ta şunu veya bunu da yeni ve henuz pek genç idarenin aleyhine isyan ettirmesin..

— Ne demek, hayır.. bu şekilde düşünmeği esasen sevmem.. haddizatında bir...

İhtiyar mabeyincinin karısı, çatalını tabağa bırakarak:

— Kuzum beyefendi, bırakın bu bahisleri de biraz başka şeylerden konuşalım! dedi.

Sonra bana dönerek:

— Ankarayı nasıl buluyorsunuz efendim?. Havasından ve sıcağından şikâyet ediyorlar.. dedi:

Ona, Ankarayı mümkünmertebe kısa cümlelerle anlatmağa başladım, fakat bütün düşüncem, hiçbir şey konuşmadan ağır ağır yemeklerini yiyen iki kız kardeşdeydi. Mehlika ikide birde başını kaldırarak yan yan bana bakıyordu. Gözlerinin içinde tatlı, güzel ve mânalı ışıklar vardı. Bazan gözlerim bu gözlere takıldığı zaman, yanağının birinde küçük bir çukur hasıl oluyor ve başını önüne eğerek gülümsüyordu. Küçüğü ise, hiç konuşmadan ve yüzüme hiç bakmadan ağır ağır yemeğini yiyordu.

Bir aralık başımı onun tarafına uzatarak dedim ki:

— Siz hasta mısınız efendim? Yoksa, diliniz mi yok? Hiç konuşmuyorsunuz?.

Birdenbire başını kaldırarak hayretle bana baktı, sonra billûr gibi güzel bir sesle:

— Ben mi efendim? Hayır, hasta değilim, görüyorsunuz ki dilim de var! dedi.

İhtiyar mabeyinci çatalını havada sallıyarak:

— Kızlarıma sitem etmeyiniz beyefendi, onlar, ancak biz sustuğumuz zaman konuşurlar.

Hamra hanım, iri göğsünü geriye çekerek:

— Evet ama, beyefendiciğim, bizim sustuğumuz yok ki..

— Ama, hanım.. daha iyi oluyor. Söyliyecekleri şeyler toplana toplana birer cevher oluyor.

İki kızkardeş te kahkahalarla güldüler.

Ben, artık doyduğum için tabağı yavaşça önümden ittim:

— Fakat susmak ta güzel şey beyefendi... Bilhassa kadınlar için.. Allah kadınları bambaşka bir âlem halinde yaratıyor..

İki genç kızkardeş te merakla yüzüme baktılar.

— Bir süslü, bir güzel, bir zarif çekmeceyi gözünüz önüne getiriniz ki, bunun içinde, bizim bildiğimiz dünyadan ayrı bir dünya var: Sihirli halılar üzerine binip uzaklaşan peri padişahlarının oğluyla, peri padişahının kızı... Hurma ağaçlarının gölgesinde rakseden peri kızları, altın kakmalı kubbeleri, mermer sütunları, ipek halılarıyle bir çöl ortasındaki vahada yükselen muhteşem saraylar, havuzlarında erimiş gümüşler fışkıran kasırlar, başında atlas sarıklar taşıyan sultanlar, ayaklarında inciden işlenmiş yemeniler görülen cariyeler..

Genç dul, birdenbire başını silkerek:

— Fakat nasıl olur, siz Cumhuriyetçi değil misiniz? diye bağırdı.

— Anlamadım.

— Bir dünya yaratıyorsunuz ki, bizim geride bıraktığımız bir âlemin tâ kendisi...

— Fakat ben masaldan bahsediyorum, hakikatten değil..

— Amma...

— Hayır.. sadece bir masal... Yani kadınların masalı.. kadınların içâleminin masalı... Ben sizin böyle bir âlem taşıdığınızı, küçücük kalbinizde bütün dünyayı, herşeyi sakladığınızı anlatmak istiyorum.

Hamra hanımın yüzü heyecandan kızarmıştı:

— Fakat ne güzel, ne güzel... Devam eder misiniz?

— İşte bu kadar... Bir kadın kalbini anlatmak için Şehrazât olmak lâzımgelir.. Şehrazadın kim olduğunu biliyor musunuz?

— Arkası var —

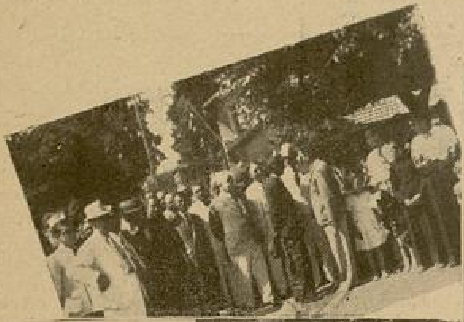

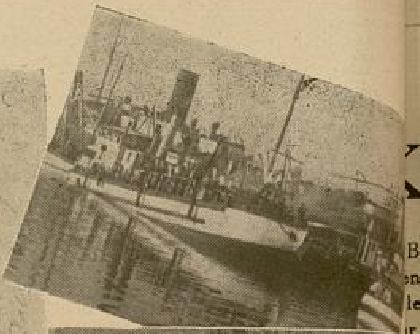

İzmit valisi misafileri karşılayor

Herkede neşeli köy kızları şarkı söyliyorlar

Deniz vasıtalarının her türlüsü müte... İzmitden Herekye halkı taşıyor...

KOCAELİ ÜZÜM PANAYI...

Yazan: CEVDET ...

Arkamda gök gibi bir ses gürledi.

— Görenler, Maşallah, desin?.

Dönüb baktık; bu, enfes tarafından harikulâde bir üzümdü. Yeşile çalan iri, tatlı tanelerile bir Çavuşüzümü... Şevk ve şadi ile haykırdık:

— Maşallah...

Hereke sahilleri insan mahşeri. Çamlıbahçe, İstanbul Tramvayları gibi tıklım tıklım... Sokaklar, yollar, ağaçlar ve hattâ insanlar üzümlere bezenmiş.. Millî elbiseler giyerek bizi karşılıyan üzüm renkli, üzüm saçlı ve üzüm gözlü köy kızlarına baka baka, doyamıyoruz. Bir senfoni dinler gibi, sihirlerine ve büyülerine tutuluyoruz. Foto Namık Görgüç, bu sihir ve büyü ile bağ bağ dolaşıyor, pozlar alıyor.

Üzüm bayramını şimdiye kadar niçin tertib etmediğimize yanıyorum. Bir yandan, öbür yana yıldırım gibi koşan, sağa, sola ruzgâr gibi yetişen Ziraat Müdürü Hikmet Salahora bunu anlatıyorum:

— Bu kadar, diyor, rağbet göreceğini ne bilirdik?..

***

Üzüm bayramını görmek için, İzmitde insan kalmadığını söylüyorlar. Körfez bucakları, Sapanca ovaları, Sakarya sahaları, akın akın, Herekeye hücum etmiş ...

Pek şık ve pek zarif ambalajlarla geçitresmi yapan renk renk, cins cins üzümlerin arasındayız. Yanımdaki menevişli kızın neş'esine payan yok. Kınalıyapıncaklara bakıyor, salkım salkım Çavuşlardan tadıyor, Hacıbalballara göğüs geçiriyor:

— Ne nefis, ne güzel, diye kendini alamıyor.

Kalın gözlükleri altında küçük, çipil gözleri ışıl ışıl yanan bir zat:

— Dünyaya yeni gelmiş gibiyim,

Mehtabın sarı ışıltıları altında İzmite dönüş

diyor, zira, bu kadar hârika... bir üzüm daha gürmedim de ...

Körfezin Kraliçeliğini kaza... bu tacı olanca haşmet ve debd... başına geçiren Saraylının sir... sahibi Halim Arcan ise:

— Buna Çavuş değil "Gönül,... diyor. İnsan, gönlünü kaptırınc... ölünceye kadar devam ediyor...

***

Mükellef bir ziyafet masası... halkaladık. Vali Oskay, davet... misafirperverliğin ince örnekleri... teriyor. Taze taze şıra içiyor, ... rayiha, zarafet ve güzellik me... rını, yeşil, dolgun tanelerinde ... Çavuşlara doyamıyoruz. Rauf E...

— Doyulmaz, vallahi doyulm...

diye, gülüyor.

***

Foto Namık ve Cemal ile... bağlarına daldık. Güneş vurmuş... leri pul pul yanmış kızların ... karıştık. Bizim, üstad gazete fo... çıları onlara poz vermek istediler...

Bayanlara, Sıhhat ve Tuvaletleri ile Alâkalı Öğütler :

KAŞLAR, KİRPİKLER HAKKINDA

Başı gösteren nasıl saçsa, gözü gös-n de kaşlar ve kirpiklerdir. En güzel ler kaşsız ve kirpiksiz görülecek ol-r korkunç bir hale gelirler. Bu haki- kadınlar, çok eski bir zamandan-i pek güzel anlamışlardır. En eski hi devirlerde bile kadınların kirpik-ne rimel sürdükleri vesikalarla sabittir. Fakat kirpik meselesinde rimelden el düşünülecek bir takım hususlar a vardır ki, o da tabiate yardım ede- onları sıklaştırmaya, uzatmaya çalış-tır. Tabiate yardım ederek diyoruz, kü en ağır çoğalan ve uzayan uzuv-mızdan biri de kirpiklerimizdir. Bilhassa zeytinyağı ve diğer yağlı maddeler kirpiklerin ve kaşların büyümesine fevkalâde hizmet eder. O kadar ki, yüzlerine yağlı ve zeytinyağlı kremler sürmek ihtiyatsızlığında bulunan bayanlar, neticede çehrelerinin en lüzumsuz yerlerinde kıllar çıktığına şahid olurlar. Reçine yağı da bu hususta en faydalı maddelerdendir. Hatta saç dökülmesi bile onunla durdurulabilir ve yeniden saç çıkması da belki temin olunur. Alelâde reçine yağından birkaç damla ile evvelâ dibleri hafifçe masaj yapıldıktan sonra kirpikleri aşağıdan yukarıya doğru yavaş yavaş perdahlamalı ve kıvırmalıdır.

Kaşlara gelince, şimdilik ince kaş modası devam ettikçe tabiî olanları sıklaştırmak veya uzatmak hususuna dair tavsiyelerde bulunmak lüzumsuzdur. Yalnız şunu söyliyeceğiz ki bazıları kaşlarını tamamile tıraş edip üzerine ince bir rastık çizgisi çekiyorlar. Bu pek te hoş görünmiyor. Kaşların kenarlarını inceltmek için yolarken de deriyi tahriş etmemeğe dikkat etmelidir. Yoksa kaş egzeması derhal başgösterir. Kaşları yolma hususunda cımbız en tavsiyeye şayan olanıdır. Bir takım tozlar kullanmak tehlikelidir. Son zamanda elektrikle kaş yolma usulü de birçok yerlerde tatbik edilmektedir. Fakat henüz bizde böyle birşeyin mevcud olduğundan haberdar değiliz.

Kocaeli üzüm panayırında İzmit Valisi Hamit Oskay söylevini veriyor — Panayıra üzüm getiren köy kızları. Yazıcımız, panayırı sesleri ve müzik aletleri ile neşelendirenler arasında

ı gözlü, neşeden neşeye koşan ç kız, öyle artistik pozlar aldı ki; Namık hayran hayran, dile geldi:
— Enfes...
— Bu, daha enfes...
— Güzel...
— Çok güzel...

***

Gün battı, gök karardı. Sarı ışıltılı bir mehtap altında İzmit yollarına düştük.. Körfezin yeşil suları yine yeşil.. Dönüb, Herekeye bakıyorum; Tevekkülerde, gözlerde ve gönüllerde üzümler, nazlı ve sevdalı üzümler...

Nef'i ne güzel söylemiş:

«Nâz ederse gamzesi uşakı - zâre nâz eder,
Zülfü bir aşüftedir ki, ruzgâra nâz eder..»

●

No. 13

— Aklınızı başınıza alınız. Ne yapalım? Giden bir daha gelmez.. telâfisi gayrikabil bir felâkettir bu... Ya çocuk, onu ne yapacaksınız?

Gladis alçak sesle tekrarladı:

— Çocuk mu?

— Evet... Onu yanınızda alakoymak istiyor musunuz?

— Hayı, hayır.. bunu yapamam.. Benden bunu istemesinler.. bu kabil değil...

— Size, düşüncelerimi açıkca söylemekliğime müsaade edin. Tabiî siz ne isterseniz yaparsınız fakat beni dinlerseniz yarımyamalak işler yapmayın. İsterseniz onu yanınızda büyütün fakat şayet çocuğu yanınızda alakoymak ve ona kendi isminizi vermek istemezseniz, onu şimdiden terketmeniz lâzım.. onu şimdiden hükûmetin metrûk çocuklara mahsus müessesesine verin, herşey bitsin... Bilâhare fikriniz değişirse onu oradan almak kolaydır.

Lâkin onu kendinizden uzakta birisine verip, kimsenin haberi olmadan arada sırada gidip görmek niyetinde iseniz, bundan vazgeçin, bu, bir romandan ve hayalden başka birşey değildir.

— Hayır, onu metrûk çocukların yanına veremem... Kimsenin haberi olmadan onu uzakta büyütürüm... Bunun için ne kadar para lâzımsa veririm...

— Para ile herşey olur... İsterseniz buradan uzakta bir sütnine buluruz.

— Evet...

— Ben herşeyi yaparım. Siz merak etmeyin... Hamdolsun ki ölüm tabiî bir şekilde olmuştur.

Benim belediyede bir tanıdığım var. Çocuğun benim evimde, meçhul ana ve babadan doğduğunu söyler ve evrakını ona göre yaptırırım.

Kızınıza gelince, onun göğüs hastalığından öldüğünü söylerziniz, olmaz mı?

Onun son zamanlarda ortalıkta dolaşmamasının sebebi de bu suretle izah edilmiş olur. Esasen Nis bugün bir çöl gibi tenhadır... Harp senelerinde kimse komşusunun evinde olup biten şeylerle alâkadar olmaz. Bu da, felâketiniz arasında bir talih eseridir. Hizmetçiniz Jana emniyetiniz var mı?

— Evet...

— Onu çağırınız.

Jan içeriye girdi. Yüzü kırmızı.. elleri titrekti. Yeni doğan çocuğu göğsünde sıkıyordu.

Karmen, hizmetçiye baktı:

— Sizden başka kimsenin birşeyden haberi yoktur değil mi? Dilinizi tutarsanız madam size mükâfatını verecek.

— Çocuğu ne yapacağız?

— Onu sütneneye vereceğiz. Başka ne yapabiliriz?

Jan cevap vermeden madama yaklaşarak sordu:

— Çocuğu görmek ister misiniz?

Gladis dişlerinin arasından müşkülâtla:

— Hayır... dedi.

— Çocuğun kabahati yoktur Madam.

Birdenbire Gladis, büyük ve sonsuz bir yorgunluk duydu ve omuzlarını kaldırarak:

— Peki.. veriniz bana... dedi.

Hizmetçi kız, hiddetten titriyerek ona bakıyordu:

— Netice, siz bu çocuğun büyükannesisiniz Madam.

Gladis'in sarı yüzü birdenbire alev kesilmişti. Gözlerinden delice bir mana geçti.

— Onu götürünüz.. götürünüz... Onu bir daha görmek istemiyorum. Ondan nefret ediyorum.. para vereceğim, varımı yokumu vereceğim, fakat bir daha onu bana göstermeyiniz...

Jan haykırdı:

— Onu ben alıyorum Madam

Gladis hıçkırarak yatağına Karmenin kollarını tutarak ça- rıyordu:

— Herşeyle siz meşgul olun bırakın... Bana acımayacak mısınız öldürmek mi istiyorsunuz? eğer ölümüm Mari Terezi diri tecekse vinçle razı olurum... Beni bırakın çocuğu göremiyorum.. o benim değildir.. onu tanımıyorum.. o be yoktur.. onun dünyada olduğunu istemiyorum.. onu götürünüz.

Jan çocuğu alıp evden dışarı vakit Gladis'in vahşî hiddeti yatı meni iterek kızının yanına gitti rıklarla ağlıyarak onun yatağının ucuna kapandı. Kalbi parçalanıyor

— Bunu niçin yaptın Mari şimdi ben yalnız, yapyalnız kaldım

Kocam ölmüştü.. sen de gittin yada artık beni seven bir fert ka

Karmen siyah esvaplar getire giyinmesine yardım etti. Gladis mandan daha güzel, fakat sessiz vücudu titriyor ve bazan elleriyle sıkıyordu:

— Ağlıyabilsem, bu kadar acı yacağım.

Fakat bir tek yaş gözlerinden yalnız vakit vakit kuru bir hıçkı daklarından dökülüyordu.

Karmen, keskin gözlerini istikbal dise dikmişti:

— Bu da geçecek.. merak etm Kadın olduğunuzu hatırlamanız man bir anne gibi ıstırap çekme mennedecek..

Gladis yavaş bir sesle:

— Susunuz... dedi.

— Cenaze hazırlıklarını yap bana kâğıtlarınızı veriniz...

— Burada hiçbir kâğıdım yok

ı :
ı alıyorum Madam
kırarak yatağına
arını tutarak on

siz meşgul olm
acımayacak mısın
stiyorsunuz? eğe
erezi diri tecekse
rum... Beni bıra
yorum.. o benim
anımıyorum.. o b
dünyada olduğunu
nu götürünüz.
alıp evden dışarı
vahşi hiddeti yal
nın yanına gitti
ak onun yatağın
Kalbi parçalanıyor
çin yaptın Mari
z, yapyalnız kaldı
ştü.. sen de gittin
seven bir fert ka
h esvaplar getirer
rdım etti. Gladis
izel, fakat sessizc
ve bazan ellerile

em, bu kadar acı

yaş gözlerinden
it kuru bir hıçkı
ilüyordu.
in gözlerini istihfa

çecek.. merak et
u hatırlamanız, u
bi ıstırap çekme

bir sesle:
dedi.
azırlıklarını yap
ı veriniz...
çbir kâğıdım yok

— Peki.. çaresini buluruz. Fakat za-
ı kızcağızın yaşını söyleyiniz. Sahiden
beş yaşında mıydı?

— Hayır... Bunun doğru olmadığını
lsiniz.. on dokuz yaşında idi.

— Beni dinlerseniz, kâğıtlara herkesin
iği yaşı yazdırınız. Zaten böyle, saçları
ük yatarken bir çocuğa benziyor Ha-
ten kimse şüphe bile edemiyecek.
n onun hatırası için, hem sizin için
daha iyi olur.

Gladis:

— Benim için... dedi ve sözünü bitir-
li...

Karmenin eline bir çek sıkıştırdı.

— Bu parayı Jana veriniz... Çocuk
dir. Bilâhare tekrar bana gelsin.. ço-
un hiçbir şeyden mahrum olmamasını
mesut olmasını istiyorum. Bilâhare..
bilir?... Dünyada kimsem yok.

Karmen bu sözleri tekrarladı:

— Evet, kimbilir?

Ve ağır yüzünden keskin ve kurnaz
mana geçti.

— Belki birgün onu kabul edersiniz..
i onu seversiniz bir gün.. Bir ana
... Kimbilir?

XIII

Gladis, Madride giderek harbin sonuna
ar orada kaldı, sonra da seyahate çı-
ak 1925 senesinde Parise avdet etti.
1925 senesinin son gecesi Monmarter-
o sene pek moda olan kırmızı duvarlı
gece kahvehanesinde dansediyordu.
ah doğuyor, danseden erkeklerin
leri yorgunluktan buruşuyordu. Artık
s, ağır bir sarhoşluğa benziyordu. Bazı
ler dansetmiyor, biribirlerinin kolları
ında, isteksiz, maksatsız ve düşüncesiz
anıyorlardı.

Gladis bunların arasında dansediyordu.
Kızının ölümünden sonra bir sene ge-
ce, artık matem işareti olarak siyah
il, beyaz elbise giymeğe başlamış ve
rengin kendisine çok yakıştığını gör-
ü için bir daha da çıkarmamıştı. Hiç
işmemişti. Saçları yine eskisi gibi sa-
n, yüzünün hatları ince idi. Yalnız çok
gun olduğu zamanlar yanaklarının ke-
leri görünüyor ve gözlerinin altı çu-
laşıyordu. Cildi mucize kabilinden,
â ter ve taze idi ve vücudu halâ bir genç
vücudunun yumuşaklığını ve inceliğini
hafaza ediyordu.

Perdelerin arasından sızan ilk sabah
ları altında, sarı saçları, alnının üzerini
lak bir duman gibi hâleliyordu. İhtiyar-
n yegâne alâmeti, yanaklarının çukuru
ki bunu da hiçbir kuvvetin doldurma-
a imkân yoktu. Açık elbisesinden gö-
en beyaz çıplak arkası... Dansederken
ifçe eydiği başı, erkeklere çok sevimli
yorgun bir mana ile gülümsiyen du-
larile çok genç bir kadına benziyordu.
Yalnız, bazı dakikalar, dansinglerde
genç bir yüz, genç bir vücut gördüğü
zaman birdenbire Mari Terezin hayali
gözünün karşısında canlanıyor ve kendisini
göğsü üstünde sıkan erkeğin, âşığının
kolları arasında dansederken ümitsiz bir
acı ve şefkatle kızını düşünüyordu.

Fakat kızı ölmüştü... Bazı dakikalar:
«o benden mesuttur» diye düşündüğü de
oluyordu. Yalnız, kadınların yapabileceği
şekilde, kat'i ve masum bir nisyanla, onun
ölümünün sebeplerini tamamile unutmuştu.
Kızını hatırladığı zaman, daima onu, çok
sevdiği çocukluk halile tasavvur ediyordu.

Etrafındaki dansörlere, dumana, boş
içki şişelerine bakınca, bu dekoru, haya-
tının her zaman içinde geçtiği dekor ola-
rak gördüğü için, kızını buralarda düşün-
mekten utanmıyor ve burasını kendi oda-
sile müsavi tutuyordu.

Maamafih bazan Mari Terezin hayalini
kovuyordu da... Maziye yanmak neye iyi?
Yaşamak için o kadar az vakti kalmıştı ki...
Sıkıntısını avutmak lâzımdı. Bunun için de
kedisini kolları arasında tutan adama ba-
kıyordu.

İhtirası şedit ve ümitsiz bir hal almıştı:
Âşıkları, artık bir günlük hattâ bir saatlik
âşıklardı.

Kuvvet ve kudretinden emin olmağa,
bir erkeği, eskiden yaptığı gibi, çıldırt-
mağa ve ona ıstırap çektirmeğe halâ kadir
olduğuna inanmağa ihtiyacı vardı, onlar
ıstırap çektikleri vakit, kalbi, bir saniye
için sükûnet buluyordu, fakat bu kolay
değildi... Harpten sonra, bir kadın yü-
zünden ıstırap çekmeğe razı olacak adam-
lar çok nadirdi ve artık kendisi de, en
çok tercih edilen, etrafındaki kadınlar
arasında en çok gözü çeken ve güzelliği,
rakiplerini ezen kadın değildi. Artık er-
keklerin gözleri derhal onun üstünde
durmıyordu. Henüz aşk ve iştiha uyandır-
maktan kalmamıştı ama, artık ondan bıkı-
yorlar.. seneler geçtikçe ondan daha
çabuk bıkıyorlardı.

Erkeklerin tekliflerine çok çabuk rıza
gösteriyordu; çünkü bugün, erkeklerin aşk
hususunda aceleci olduklarını biliyordu.
Fakat kendisine perestiş edilmesine o ka-
dar alışmıştı ki, bir türlü bu sessiz ve
kaba arzu karşısında baş eğemiyordu.
Onun, sevildiğine emin olmak için, aşk
sözleri işitmeğe, uzun bir zaman sevilmeğe
ve erkekler tarafından kıskanılmağa ihti-
yacı vardı ve bazı zamanlar ondaki ümit-
sizlik ve hassasiyet buhranı, âşığını hay-
rete düşürmekte idi.

— Güzel ve şayanı arzu bir kadın,
fakat çok yapışkan... Şimdi kadın okadar
bol ki...

Bazan karşısına, ötekilerinden daha
genç ve tecrübesiz bir çocuk çıkıyor ve
onu, istediği gibi seviyordu, fakat Gladis
bundan çabuk bıkıyordu:

— Hayır, bu çok kolay... Asıl arkada-
şını elde etmeli,. o, bir defa olsun yüzüme
bile bakmadı... Aman yarabbi bir defa,
bir tek defa daha delice, tamamile ve
rakipsiz olarak sevileyim, ondan sonra
artık ihtiyar bir kadın olacağım, kalbim
ölecek...

Fakat bu korkunç heyecanı, kanını
tutuşturan bu ateşi ve harpten sonraki bu
çılgın eğlence ve patırdı hayatını seviyor
ve kendi kendisine:

— Ah.. asıl şimdi genç olmalıymışım...
diyordu.

Gençlik hatırası ona kıskanç bir ıs-
tırap veriyordu. Yanında oturan erkek
elini tutuyor, onun bakışlarını aramıyor,
heyecanlı ve muztarip yüzünü ona doğru
kaldırıyordu.

Erkekler nekadar değişmişti! Onu deli
gibi seven Rişar, Mark, Jorj, Klod.. ve
şimdi bu sıkıntılı yüzler.. soğuk gözler..
yorgun sesler, çabuk ve kaba arzular...

Sabaha karşı eve dönerdi. Otomobilin
etrafında şehir uyanmağa başlar, Sen neh-
rinden rüzgâr eser ve kalbi bir demirel
altında gibi sıkılırdı. Gençlik saatlerini..
atlı arabaları.. uzun beyaz eldivenleri ve
mültefit aşkları hatırlardı.

— Onlar mı değişti? Zavallı budala...
Değişen benim.. ben... Herşey geçiyor
mu? Hayır geçen biziz...

Teessürle içini çekerken aynasına ba-
kar ve podra tanelerile buğulanan bu
küçük ayna içinde, mucize gibi genç bir
resim görürdü.

— Bu bir rüyadır... Halâ güzel, halâ
eskisi gibi gencim... Benim halâ otuz ya-
şında olmadığıma kim inanır?

Filhakika, 1925 senesinde bir kadının
yaşına bakılmazdı. Kırk yaş halâ genç
sayılırdı.

—Kırk yaşında olmaktan niçin korkmuş-
tum? Keşke şimdi kırk yaşında olsaydım?
Kırk yaş tamam kuvvet ve olgunluk yaşı-
dır. Fakat elli?... Elli yaş daha acıdır.

İçinde gizli bir ümitsizlikle, yanındaki
erkeğin ellerini göğsünde, vücudunda
gezdirmesine müsaade ederdi.

— Dokun bak!.. Bundan daha güzel
bir vücut bulabilir misin?

Fakat onlar Gladisin elli yaşında oldu-
ğunu bilseler acaba ne düşünürlerdi? Bir
kavga esnasında, erkeklerden biri ona:
«Sizin yaşınızda.....» diyecek olsa, öle-
ceğini zannediyordu.

— Beni sevmiş olsalar başka olurdu;
fakat dünyada beni seven kimse yoktur.

Eskiden olduğu gibi bir aşk kelimesi
işitmeği ne kadar istiyordu? Artık bu
kelimeler yok muydu? Yoksa bunu başka-
ları için mi saklıyorlardı?

Kendini teskin için kabahati zamanda
bulmağa çalışıyordu. Bu lâkayt ve havaî
kabalık, bu alelâcele ve vahşî sevgi ve
nihayet bu soğuk hayvanlık... Randevüye
gelirken yüzdeki bu sıkıntılı ve yorgun
mana.. yaptığı iltifatlara bir kadın gibi
ehemmiyet veriş.. «Beni seviyor musun?»

diye sorulduğu zaman: «Sevgilim, siz 1900 senesinden kalmışsınız...» gibi manasız bir cevap...

Maamafih bu soğuk ve lâkayit nesil geçiyordu. Onların yerine şimdi bilâkis çok ateşli, duygulu, bedbin bir nesil kaim oluyordu; fakat bunlar da ona gittikçe daha az ehemmiyet veriyorlardı. Onlarla anlaşmak için genç bir yüzü ve vücudu olmak kâfi gelmiyor, onlarla beraber yirmi yaşında olmak, onlar gibi hissetmek, onlar gibi konuşmak icap ediyordu.

Bir kız kadar güzel ve taze bir İngilizin metresi idi... Onun kolları arasında iken bir defa bu suali sormuş olduğunu unutarak çekingen bir tavırla tekrar ediyordu:

— Beni seviyor musun?

— Bırak sen de... Adam sabaha kadar yalnız aşktan bahsederek çene yormaz ya!

Yavaş yavaş bu merakı artmış ve onu, ta randevü evlerine kadar götürmüştü. Hiç olmazsa orada, arzu hile yapmıyordu. Oraya her gidişinde, salonda beklerken, göğsünün üstünde boğuk ve çabuk çarpan kalbi, ona eski zamanların sarhoşluğunu hatırlatıyordu: Kanında halâ bu zehir kalmış gibiydi.

Bütün ihtiraslar gibi, bu da kalbini bir saniye rahat bırakmıyordu.. bir hasis altını, bir ikbalperest şöhret ve şanı nasıl severse, Gladis'in bütün varlığı da hoşa gitmek arzusu ve ihtiyarlamak kaygısı ile yanıyordu.

— Yaşımı saklamaktan kolay ne var? diye düşünüyordu.

Eskiden onu tanıyanların hepsini harp dağıtmış, ortadan kaldırmıştı. Mamafih, bunlar meydanda olsalar da, unutmak kabliyeti o kadar derindir ki.. Hatta, kadınlar arasında, zannedildiğinin hilâfına, yaş mes'elelerinde Franc - maçonnerie'ye benzeyen bir ittihat vardır:

— Arkası var —

AVCILAR BAYRAMINDA

— Başı 11 inci sayfada —

— Burası hem gölge, hem de tehlükesiz diyor, bir tabur avcı ateş etti, kimsenin kurşunu burayı tutmıyor. Bu acı istihzasına rağmen genç avcıların alkışlarını, kadınların kahkahalarını topluyor.

Yine 35 metreden sabit hedefe Vinçester tüfekleri ile ateş başlıyor, orada da hedef en selâmetli yer vaziyetinde kalıyor, öyle ki kimse hedefteki siyah ve numaralı daire içine mermi isabet ettiremiyor.

Kadınlar esnemeğe, avcıların kahramanlık hikâyelerini, atıcılık mavallarını dinleye dinleye kulakları dolanlar hayal sukutu ile gerinmeğe, avcılar utançlarından yüzlerini göstermemek için köpeklerini alıp göl kenarına serinlemiye, davetliler de bu güzel sonbahar gününü toz toprak altında geçirdikleri için hayıflana hayıflana otomobillerle, otobüslerle avdete başlıyorlar.

Bandomuzika durmadan Çoban havası çalıyor ve tertip heyetinin çığırtganı:

— Yazık oldu be, diye üzüntüsünü anlatıyor: Bir sürü avcı eli boş dönüyoruz. Ne bıldırcın var, ne de sarıasma. Bütün incirliği dolaştım, tek kuş bulamadım.

Dönerken İstanbuldan beraber sürüklediğim arkadaşım da bana takaza ediyor:

— Aşk olsun diyor, avcılar bayramı, avcılar bayramı dediğin bu mu? Ben Taksimdeki iğneli tüfeklerle nişan atılan dükkânlarda daha çok usta nişancıya rastlıyorum. Mahalle çocukları ellerindeki lâstik sapanlarla bizim sokaktan tek güvercin geçirmiyorlar. Bunlar gelsin de o çocuklardan avcılık dersi alsınlar.

BİR ANKETİN CEVAPLARINDAN :

BARBAROS HAY... PAŞA ve PREV... SAVAŞI

— Başı 5 inci sazfa...

Çelebi, Salih Reis, İbrahi... Murat Ağa, Barbarosun ka... Orucun kullarından Kayıt ... Ali Çelebi.

Yine Muradiye göre bu... lunan diğer denizcilerimizde da şunlardır: Turgutçe A... Mehmet, Sadık, Mir Ham... Kethüda, Hacı Maksut, Ö... İskender Çelebi. Hacı Hay... nan Reis.

Muradî «Derbeyanı hü... başlıklı faslında Preveze ... landırırken:

Ejderha peyker top irsal ...
Düşmanı pejmürde ahval ...
Cündü küffar üzere saldırı...
Yürüdü beyler ağalar yer ...
Bir uğurdan top ve tüfek ...
Top sadasın çarha ahenk ...
. . . .
Heybetinden doldu ateşle ...
Oda yandı san zeminü ...

Der ve harbe iştirak ede... donanmasının sayılarını da ... ra söyletir. :

. . . .
Yani andan deydi bize bu ...
Altı yüz idüğü anların ben...
Ana göre yazdık, idad ey...
Bu değil tahminden icad ...
Liki biz anın bilirdik ekser...
Bu donanmayı lâinin askeri...
Ol elli iki Anderya Dory...
Hem otuz dahi kadırga P...
Dahi seksen pare kadırga ...
Cem kılmış idi Venedik ...
Dahi seksen pare barca ...
Saldı İspanyayı bi dinü ...
Dahi on kalyon Venedik ...
Donadoben bile salmıştı ...
Asıl donanma bular idi ...
Lâkin uydu ana sonra çok ...
Ol sebepten oldu şöyle ...
Kanda kim varsa levend ...

*
* *

Muradî Preveze harbine ... Cemaziulâhırının gurresin... günü ikindiden sonra başland... bının 353 üncü yaprağı... etmiştir.

No. 88 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 88

Bilmece No. 88

y Özer Esen Bayan Melek Aksel ile sokağa nazır pencereye dayanmışlar, konuşuyorlardı. Melek:
Bay Özer! Toplar atılıyor, ortalıkta bir kargaşalıktır gidiyor... Acaba yeni bir harp mi patladı. Özer gülerek:
Korkma sayın Bayan.. korkma! Bu atılan toplar yeni bir harp için değil:

..ve.e .av..ı.ı. d..ty..ün.ü y..dö..m.n. k..l.ma

atılıyor:

RMAĞANLARIMIZ:

iriniye: Beş gümüş lira; İkinciye: Üç gümüş lira; Üçüncüye: İki gumüş lira; 4-5 inciye: Birer şişe kolonya; 6-20 inciye: Biryantin, acunu, diş fırçası; 21-50 inciye: elli kuruşluk birer kitap; 51-75 inciye: Yirmi beş kuruşluk birer kitap; 76-100 üncüye on kuruşluk kitap.

---

6 ıncı sayımızdaki bilmecemizin doğrusu: **(Başkomutan meydan muharebesinin yıldönümü) dür.**

bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada kazananlar:

r seyahat çantası: İstanbul Galata oda caddesi Hezaran hanında No. 13 o Sıdıka Samiha Zanbak. Bir termosi- stanbul Yeşilköy Karamanoğlu mahal- Değirmen sokak No. 77 Macit Sander. ipek kadın çorabı: Bursa Muradiye llesi Zeytinzade sokağı No. 111 evde r Özipek. Biryantin, diş macunu, diş sı: İstanbul Gureba hastanesi hemşi- nden Zehra Günay. İstanbul Yedek y okulu Bl. 4. k. 3. No. 1331 Meh- Emin Kanat. İstanbul Kuleli askerî i Nazım. İstanbul Türbe Nuri Con- caddesi doktor Macit Arif apartmanı de Ören. İstanbul Nişantaşı Madal- sokak No. 12 Ali Suavi Erşen. İs- ul Bayezit Mithatpaşa caddesi Selâ- Bay Ali apartman No. 1 Süheylâ çe. İstanbul Erkek lisesi daktilosu e Ertuğbay. İstanbul Kadıköy Yelde- eni Karakol caddesi No. 108 Kemal ay. İstanbul Kadıköy Çuhadarağa so- No. 11 Mehlika Erkey. İstanbul Kı- prak Zühtüpaşa evi Müzeyyen Ürgü. nbul Kurtuluş Sinemköyü Bilezikci so- 205-3 Mihran apartman kat 3 T. kal. İstanbul Aksaray Namık Kemal desi No. 13 Semiha.

50 kuruşluk birer kitap: Giresun P. A 31. Tk. komutanı S. Kılıç. Eskişehir nak- taburu harbiye stajyeri 2879 Kemal en. İstanbul İnönü kız lisesi 4-D 955 Leman Altınok. İstanbul Sarıyer imahallede Fıstıklıbağ yolu Üzengi ak No. 2 Nilüfer Ekinci. İstanbul Bey- u akşam kız san'at okulu No. 3235 al Esat. İstanbul Beyoğlu Solak sokak Şirin. İstanbul kuleli süel lisesi 9-2 de Lütfi Okay. Karacaköy Çatalca Pedima n madeni şefi Halit Hançerli. Ankara ge san'at okulu son sınıf öğrenicile- den Rauf Oğuz. Ankara İktisat Vekâ- hususî kalem müdürlüğünde Zekiye rk. Elâzık Cumhuriyet müddeiumumî ibi Hayali Eren kardeşi Mazhar Eren. şköprü Orman mühendisi Osman Dağ- en kızı Hatice Dağölçen. İzmir Karşı-yaka Hatem sokak No. Hafize Kestelli. Samsun 19 mayıs mahallesi Ümraniye sokak No. 5 Nezihe Sarman. Kayseri Sümerbank bez fabrikası elektrik babinaj 3023 Nazmi Özden. Denizli inhisarlar müdürü evinde Emine. Söke emekli albay eşi Emine. Ankara Adliye Vekâleti merkez bürosu memurlarından Hayrülbenat Bilekli. Edirne umumî müfettişlikte memur M. B. oğlu. Edirne Mimarsinan No. 16 M. Muzaffer. Tekirdağ hükûmet meydanı No. 3 M. Sayar. İzmir İnönü caddesi No. 801 Yakup Çukurel. İstanbul Kızıltoprak Bağdat caddesi No. 135 Rifat Çamlıdağ. Mersin Defterdarlık muhasebe daktilosu İsmet Aykanat. Kütahya lisesi sınıf 3-A No. 493 Esat Germen. Kırklareli Türmen Ş-2 Md. Yb. Hamdi Ökten oğlu Nizamettin Ökten. Kütahya avukat Bay Ş. Duralı kızı Nilüfer Duralı. Ankara posta işleri Ş. 2. K 9. memuru Raika Acar. Mersin hükûmet caddesinde gazete bayii Mehmet Ali eliyle Abdullah Güngör. Samsun belediyesi doğum ve çocuk Bakım evi idare memuru Nurullah Sertkaynak. Gerze hazine vekil muakibi İsmail Onur. Kastamonu lisesi No. 242 Hikmet Çepni. Niğde A. D M. M. Binbaşı Asım kızı Belkıs Balcı. Giresun Okurlar pazarında Nuh Altınçelep.

15 kuruşluk birer kitap: Çorum hususî muhasebe varidat kâtibi Rıza Sabuncu. Dikili Bergamalı kahveci Ali Rıza. Ankara Gümrük ve inhisarlar tetkik müdürlüğü memurlarından Haşim Çağatay. Ankara Ulucanlar caddesi No 83 Yuda Yakar. İstanbul Mimar Kemalettin-Derinkuyu yokuşu Mücellit çıkmazı No. 5 Neclâ Tezcan. İzmir Ceza evinde 2 inci bölümde Mehmet Emin. Gerze Belediye muhasibi oğlu Ali Sarısoy. Mersin Singer kumpanyası 2 inci müdürü Bilâl Uzan oğlu Hakkı Uzan. Samsun Yenikırbaç mahallesi Saadet sokağı yeni apartman 2 inci kat Münire Özbahçeci. Samsun Belediyesi Gümrük iskele memuru Hüseyin Tığın. Ankara Denizciler caddesi No. 42 Nalân Gürün. Ankara İsmetpaşa uzunyol No. 110 Meveddet. Samsun evlenme memuru kızı Maide Özalp. Samsun Dereler köyü öğretmeni Mahmut Aydın. İstanbul Heybeliada Turgut Reis sokak No. 16 doktor Halit kızı Kıvılcım. Samsun belediye sağlık sekreteri M. Şendoğan. İstanbul Sirkeci İstasyon arkası sokak No. 37 Merkada Habip. İstanbul Haydarpaşa lisesi 904 M. Özoğan. İstanbul Eyüp Ortakçılar Çelebicabir sokak No. 5 Fahrettin. Lüleburgaz Motorlu alay Oto makinisti Selâhattin Canatan. Çanakkale Berk savaş gemisinde telsizci Necati Batur. Akşehir Kurra oğlu Osman Küçük. Adana Ticaret odasında Muazzez Tangör eliyle Sabri Tangör. Adana Kız lisesi civarı Şeftali sokağında No. 201 de Necdet Tarsusoğlu. Bursa Setbaşı Önder sokak No. 9 Muhittin Yüce. İzmit Tüm bandosu Gedikli çavuş M. Tekinel. İzmit Tecim odasında Nebahat Sunay. Balıkesir lisesi 4-D No. 33 Tahsin Güleç. Çorum Hususî muhasebe tahsil müfettişi eşi Hayriye Akyıldız. Ankara Ziraat Vekâleti zatişlerinde Aysel Şay. İstanbul İnönü kız lisesi No. 733 Mübeccel Akdik. Eskişehir İstasyon caddesi Dilev sokak No. 5 Hasene. Eskişehir Gar hareket memuru Kâzım Aral yanında İhsan Aral. Zile Tahrirat kâtibi Ruhi Soydan. Tarsus Buğday pazarında Ürün tecimevi Necip oğlu İlyas Butros. İstanbul Fatih Fevzipaşa mahallesi Zülâliçeşme sokak No. 11 Bedia Olgaç. Merzifon Maliye tahsilât memuru İbrahim Erdoğan kızları Meliha ve Leman Erdoğan. Adana Sıtma enstitüsü kâtibi M. Arif Savaş kızı Nevin Savaş. Ankara Elektrik işleri etüd idaresi genel direktörlüğü Nesrin Esel. Adapazarı Türkiye İş Bankasında veznedar Mehti Ergin'in oğlu Cemil Ergin. Manisa As. Ş. Mül. Bnb. Neşet eşi Ayşe Şen. Zonguldak Gazipaşa caddesi Aralık sokak No. 12-14 Hacer Kırat. Balıkesir lisesi sınıf 5 No. 1321 Cemal Pamucak. İstanbul Kadıköy Reşitpaşa sokağı No. 28 Lemi Caner.

Yazı direktörü: Emin Refik Uzman ● No. 88 ● 1. İlkteşrin 1938 ● Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON SEN[...]

GENÇLEŞTİ[...]

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala so
beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen mad
de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesa
tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor,
cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci m
yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bi
zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullan
Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "be
renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza e
Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanm
başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKAL
ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.